

Št. 205

**JULIJ
2023**

Št. člana_ice društva:

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

**PRIPOROČENI
PROSTOVOLJNI PRISPEVEK: 2 EUR**

Polovico dobi član_ica društva.

KRALJI ULICE

Odgovorni in izvršni urednik:

Jean Nikolič

Tehnični urednik in oblikovanje:

Chris Hartke

Uredniški odbor:

Bojan Dekleva, Maja Vižintin, Špela Razpotnik

Sodelavci uredništva:

Tomaž Golob – Taubi, Barbara Jozelj, Žiga Novak, Jasmina Memić,

Špela Blatnik, Diego Menendes, Jure Zebec, Maruša Ivančič

Grafična zasnova:

Karlo Medjugorac

Lektoriranje:

Mojca Pipan

Ilustracije:

Miloš Dragojević, L-King, Rade Nikolić, La Petite Femme, Aurel Cham,

Janne Karlsson

Ovitek:

Prva in zadnja stran: Nada Žgank

Tisk:

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Prostovoljni prispevek za časopis je 2 EUR.

Celoletni prispevek za naročnike v Sloveniji znaša 36 EUR, v tujini pa 72 EUR. Poštnina je vključena v ceno.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

030 323 128 (SMS komentarnica)

E-pošta: urednistvo@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0400 1004 8456 921 odprt pri Nova KBM

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana -- Ministrstvo za zdravje -- Mestna občina Maribor

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti -- FIHO

Javni stanovanjski sklad MOL -- Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor

Stanovanjski sklad RS -- Zavod RS za zaposlovanje -- Ministrstvo za javno upravo

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev in avtoric prispevkov
ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Uvodnik:

PREDNOST POMEMBNEGA

Foto: arhiv KU

Vsakič, ko med vožnjo v avtu zaslišim sirene, me popade rahla panika. Nikoli ne vem, od kod prihaja in kam je namenjeno vozilo na nujni vožnji, da bi se temu primerno speljala z njegove poti. Opažam, da nas je veliko takih, ki neko solidarnost, empatijo izkažemo s simboličnim odmikom ob rob ceste, čeprav je jasno, da gre vozilo zlahka mimo tudi brez tega našega odvečnega zavoja. Gre pač za gesto – nekdo je v stiski, bori se za življenje, seveda mu želiš vsaj malo pomagati! Na transparentih in med TV-oglasih nas opozarjajo, kako se pravilno vzpostavi prostor za reševalna vozila na avtocesti, na tečajih prve pomoči nas učijo, da pomagamo najprej tistim, ki so najbolj življenjsko ogroženi. In potem s pospešenim pulzom in živčnimi pogledi v vzvratno ogledalo ugotoviš, da so lučke in sirene za tabo, dih ti zastane, zaviješ ob rob ceste, svet se ustavi ... in mimo objestno in ošabno pridrvi cela kolona temnih limuzin z zatemnjenimi stekli, pa seveda s policisti spredaj in zadaj. In mene popade ihta. S tem se mi zdi toliko stvari narobe, da sploh ne vem, kje začeti.

Mislim, kako nadležno je že samo to, da se mora ves promet ustavljati in umikati, da gre nekdo pomembnejši mimo z vsemi fanfarami vred? A ni to kot nek srednjeveški ostanek najave prihoda kralja s trobentami? Tega, da gre za prevoz osebe, ki ima izvršiti nujne in neodložljive naloge državnega organa, ki so za delo državnih organov strateškega pomena (tako pravilnik o vozilih s prednostjo in vozilih za spremstvo), pač res ne kupim. Kolikor je Slovenija majhna, se mi zdi, da bo ta strateško nepogrešljiva oseba čisto dovolj hitro na kateri koli strateški točki, kjer bo opravila svojo strateško nalogo, pomembnejšo od nalog vseh tistih bednikov, ki smo se umaknili s poti. Naše službe, opravki, nameni – vse to je neprimerljivo nepomembno vpricho te varovane osebe na nujni poti. Zelo si želim, da bi bilo po zakonu obvezno objaviti, za kakšne vrste naloge je šlo na taki poti. Res, ful me zanima. Pa sploh nočem negirati pomembnosti državnih organov, funkcij in funkcionarjev – samo nekako ne morem sprejeti, da so njihove naloge tako zelo pomembnejše od vseh drugih (še sploh, ker se premiki na političnem polju ne zgodijo tako bliskovito, kakor hitro je bil nekdo dostavljen v urad). Ampak kar me pa najbolj boli in jezi pri vsej tej zadevi, je to, da so tovrstne procesije najvišje na hierarhiji vozil s prednostjo. To pomeni, da bi se bilo celo reševalno vozilo dolžno umakniti tej pomembni osebi s strateško nalogo, pomembnejšo od življenja slehernika. Pa kakšno sporočilo je to?! Saj vem, da je možnost, da bi se ti dve vozili na nujni vožnji srečali, statistično zanemarljiva. Pa vendar že sam obstoj takega pravila doda olja na ogenj moje jezljive duše. A si predstavljate, da imate nekoga ljubljenega v rešilcu, ki se mora ustaviti in se vljudno umakniti komu pomembnejšemu od golega življenja, ki se ga poskuša rešiti? Jaz si raje ne. In ko sedim za volanom, pohlevno odmaknjena ob kraj, in cirkus potuje mimo mene, sploh nočem pogledati teh vozil. Nočem jim potrditi občutka, da so tako pomembni, kot tulijo. Razmišljam, ali je to pravilo nek tak obupan manever za umetno vzpostavljanje pomembnosti. Nekakšen »a vidite, kako smo pomembni?«. Pa, veste, kaj? Čisto nič bolj, kot smo vsi drugi.

Pomembno je imenovati se ...

Maruša Ivančič

Kazalo:

- 2 **UVODNIK**
- 4 **DOSJE 80**
- 5 **POLJE ČASTI**
- 7 **PARADNI PLES**
- 8 **GOGIJEVO ŽIVLJENJE**
- 9 **BREZDOMKA**
- 11 **CESTNA FILOZOFIJA**
- 12 **NEKAJ CESTNIH**
- 13 **ANEKDOTI IZ PRODAJE**
- 14 **MOJA POT**
- 15 **MARIBORSKA SCENA**
- 17 **LITERARNA PRILOGA**
- 21 **SARIN DNEVNIK**
- 22 **SLIŠANJE GLASOV**
- 24 **ZGODBE IZ NARCOTICS ANONYMOUS**
- 26 **KRALJEVI RECENZOR**
- 29 **IZZA REŠETK**
- 31 **NAGRADNA KRIŽANKA**
- 32 **KRAVŽLJANJE MOŽGANOV**
- 33 **OGLASNA DESKA**
- 34 **MILOŠEV FOTO KOTIČEK**

TO SEM JAZ: VANCHO

Kot ste že ugotovili, mi je ime Vancho. Rojen sem leta 1955 in sem po rodu iz Makedonije. V Sloveniji živim že deset let in sem z življenjem tu zelo zadovoljen. Nimam veliko, a mi nič ne manjka. Ne, nikakršnih težav nimam, a sem zelo osamljen. Zelo si želim spoznati samsko žensko brez obveznosti, samostojno, staro od 50 do 60 let, da bi bila moja življenjska sopotnica in prijateljica do konca življenja. Če me želiš spoznati, lahko dobiš moje podatke v uredništvu (glej kolofon).

03
KRALJI
ULICE

Foto: Nada Žgank

PRAVILA PONUJANJA ČASOPISA

Ker želimo, da bi pri razširjanju časopisa Kralji ulice lahko sodelovalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev in bralk, je pomembno, da skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Člani in članice društva, ki ponujajo časopis, ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice.

Doslej so bili v javnosti zelo dobro sprejeti, mnogi bralci in bralke so pohvalili njihov pristop. Želimo si, da tako ostane tudi v prihodnje, zato člani in članice društva spodbujamo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis še bolj približati našim bralcem in bralkam.

- Časopis ponujam na miren in nevsiljiv način.
- Drugim članom in članicam društva, ki ponujajo časopis Kralji ulice, izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do ponujanja časopisa.
- Z drugimi člani in članicami društva se miroljubno dogovarjam glede lokacije ponujanja časopisa.
- Morebitne nesporazume rešujem na miren in spoštljiv način.
- Med ponujanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.

- Med ponujanjem časopisa omenjam predvideni prostovoljni prispevek in od bralcev in bralk ne pričakujem ničesar več.
- Med ponujanjem časopisa ne beračim.
- Spoštujem odločitev bralcev in bralk, da časopis vzamejo ali ne, in jih k temu nikakor ne silim ali jih drugače neprijetno vznemirjam.
- Med ponujanjem časopisa imam svojo uradno izkaznico društva na vidnem mestu. Številka žiga na časopisu mora biti adekvatna številki na izkaznici društva.
- Zbiranje prispevkov za druge dejavnosti društva je poskus zavajanja bralcev in bralk.

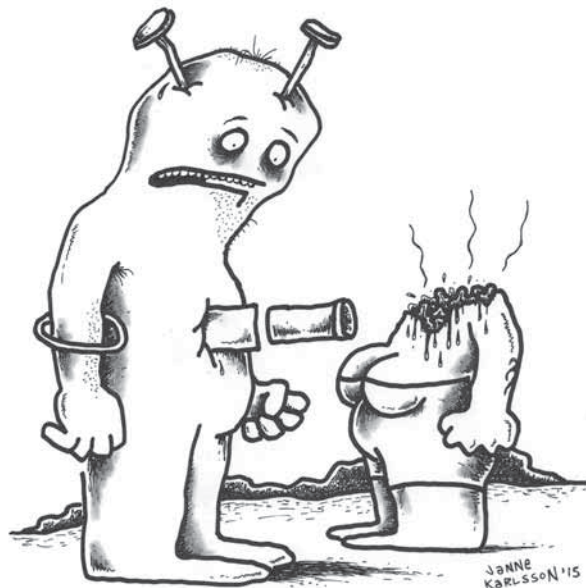
Če se član ali članica društva ne drži pravil ponujanja časopisa, je na to najprej opomnjen_a s strani strokovne delavke oziroma delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do ponujanja časopisa Kralji ulice.

Bralce in bralke prosimo, naj morebitne kršitve sporočijo v uredništvo na telefonsko številko 059 022 503 ali na e-naslov: urednistvo@kraljiulice.org.

DOSJE 80

04
KRALJI
ULICE

Tri mesece po rojstvu hčere sem si začela iskati nastanitev. Ker nisem ničesar našla, sem se s prijatelji vselila v občinsko stanovanje, ki je bilo prazno. Zamenjala sem ključavnico in odšla na občino. Tam so mi povedali, da je lastnik stanovanja podjetje Spekter. Po nekaj mesecih prerekanj smo podpisali pogodbo za drugo stanovanje. Ko je štela hči slabi dve leti, sem ponovno začela delati, terensko prodajo. Ker je bilo podjetje v drugem kraju, sva se s hčerjo preselili v Rogaško Slatino. Tam sva živeli naslednji dve leti. Ko je imela tri in pol leta, sva se z njenim očetom znašla na sodišču. Na žalost je skrbništvo dobil on, kar me je povsem sesulo. Nisem hotela več nazaj v službo, saj sem imela težave z depresijo, posledično sem izgubila stanovanje in se oktobra 2009 s trebuhom za kruhom odpravila v Ljubljano. Ker nisem nikogar poznala, sem dva dni spala na železniški postaji. Takrat sem začela uživati drogo, najbrž zato, ker mi je omogočala pozabo vseh neprijetnosti v življenju. Tudi prej sem že zapadla v drogo, ampak nikoli tako resno. Trdo drogo sem prvič poskusila, ko sem imela 22 let, pred tem sem kadila travo ali v diskoteki vzela kakšno poživilo. Ko sem imela 24 let, sem se prvič v življenju odločila, da imam dovolj, da se želim očistiti. Nekaj mesecev kasneje sem zanosila, rodila hči in bila do njenega prvega rojstnega dne pridna, tj. brez droge. Potem sem imela nekaj težav, ki jih nisem znala rešiti niti nisem dobila zadostne pomoči. Ne od njenega očeta ne od CSD Trbovlje, zato so mi vzeli otroka. In sem spet težave reševala z drogo. Tri mesece kasneje sem se odločila za zdravljenje. Ker nisem vedela, kako in kaj, sem se odločila za metadonski program, saj drugega nisem poznala. In tako sem zaradi te napake kasneje izgubila vse in pristala na ulici v Ljubljani kot brezdomka. Do junija 2012 sem živela po zapuščenih stavbah in zavetiščih za brezdomne. Isti mesec sem rodila sina. Ker nisem imela urejenega življenja, so iz porodnišnice poklicali CSD Center, da so prišli na pogovor. Poskušali so urediti, da bi šla s sinom v materinski dom, vendar ni bilo uspeha. Po dvanajstih dneh sem morala zapustiti sina, ki je odšel v Grosuplje, kasneje pa k rejniški družini, sama pa sem iz porodnišnice odšla v Varno hišo Stigma – za ženske, ki imajo težave z odvisnostjo. Tam sem živela malo več kot pol leta. Nato sem decembra 2012 odšla na zdravljenje. V programu sem bila tri mesece in ga na žalost nisem zaključila. Mama se je hotela takrat izkazati in je hodila na skupine, na obiske in pogovore. Ker pa nisem zaključila programa, od takrat ne govoriva. Vrnila sem se v varno hišo, kjer pa nisem zdržala, saj so tam živele tudi punce, ki so se še drogirale, jaz pa tega nisem več želela, zato sem začela iskati majhno stanovanje. Kmalu sem na Viču našla sobico, ki je imela svojo kopalnico in kuhinjico. Ker nisem smela imeti domačega ljubljénčka, sem z veseljem čuvala kužke znancev. Ker pa se z lastnico nisva razumeli, sem kmalu zatem izgubila sobo. In ker je imela prijateljica dva kužka, samčka in samičko, ki sta imela leglo, sem z veseljem enega izmed njih posvojila. Ko sem dobila svojo Venus, je štela le dobrih 14 dni, tako da sem jo kakšen mesec dni hranila še na dudo. Dva ali tri dni sva bili v Ljubljani, nato pa sva se s kolegom, ki je tudi imel

kužka, odločila, da poletje preživiva na Primorskem. In sva šla na vlak, vzela vse potrebno s seboj in preživela dva meseca na morju. Konec avgusta sem prišla nazaj v Ljubljano, ker sem imela razgovor na zavodu za zaposlovanje. Nato sem do konca oktobra živela v zapuščeni hiši, novembra pa dobila sobo pri Kraljih ulice v sklopu njihovega nastanitvenega programa. Stanovanje je imelo tri sobe in nobeden od stanovalcev ni užival trdih drog, kar je bilo zame odlično. Program traja leto in pol, zato sem po dobrem letu začela iskati drugo nastanitev. In ves čas od leta 2010 sem redno ponujala Kralje ulice. Moje prvo prodajno mesto je bilo parkirišče nasproti parlamenta, ki ga že vrsto let ni več. Ko so ga zaprli, sem začela prodajati pri garažni hiši na Kongresnem trgu. V Parku Zvezda in na Prešercu smo se z drugimi prodajalci KU večkrat podružili. In tam sem od kolega izvedela za stanovanje v Gameljnah, ki je bilo prazno in dokaj ugodno. Bilo je veliko slabih 30 kvadratov, imelo je kuhinjo, sobo in kopalnico. Stanovanje je bilo sicer kletno, a je imela tudi lastnica psa, zato naju je z Venus brez težav sprejela. V Gameljnah sem živela od novembra 2015 do aprila 2018. Na tisto stanovanje imam ogromno lepih in dobrih spominov. Aprila 2017 sem za sostanovalca vzela prijatelja, postala sva par in nekaj mesecev kasneje sem znova zanosila. Še danes bi lahko tam živela, vendar stanovanje ni bilo primerno za dojenčka. Zato sem se januarja 2018 znova obrnila na Kralje ulice in začela hoditi na pripravljala srečanja (pogovore) za nastanitev, saj ima društvo tudi program za družine. Nekaj mesecev pred porodom sem dobila stanovanje in pri njih živim še danes in lahko ostanem, dokler ne dobim bivalne enote ali neprofitnega stanovanja od občine. S sinovim očetom sva se razšla februarja 2018, a sem se odločila tega otroka za vsako ceno obdržati.

Klavdija

ČE VSE NATANKO PREMISLIM, JE RES NAJBOLJE, ČE NIČ NE MISLIM.

BENJAMIN GRACER

POLJE ČASTI, 17. DEL

Nihče ne more popotovati te poti, sam jo moraš. (Walt Whitman)

Luka je že dva meseca v G. R. Našel je službo skladiščnika v večji tovarni; začel je poskusno dobo. Našel je tudi družbo, s pomočjo katere pride do marihuane in kokaina, zadoljuje se, laže očetu, da je spoznal dekle in bi jo rad peljal na hamburger, in oče mu nakazuje manjše vsote denarja. Luka se noče več voziti z veterinarjem in mu pomagati pri delu, hoče biti neodvisen, nekontroliran, razmišlja o odhodu na svoje. Mama in oče ga prepričujeta, da ob drogiranju ne bo zmožen delati v službi, ne bo zmožen živeti. Uhaja na svoja pota kljub skrbnemu varstvu. Zvrne prvo paleto s steklenicami, zvrne naslednjo paleto s praznimi zaboji. Koordinacija pri upravljanju viličarja zahteva zbranost, Luka pa ni zbran, ne zaveda se, da sta kajenje marihuane in občasno uživanje kokaina in heroina odvisnost, bolezen, ki jo je treba zdraviti.

Mama mu pošlje povzetek pisma, ki ga je napisal Jon v knjigi *Tokrat bo drugače* Saše Kveder, matere, ki se že poldrugo desetletje bori z odvisnostjo svojega 33-letnega sina edinca. Tudi Luka pravi: »Mami, to je moje življenje.«

V knjigi Tokrat bo drugače spremljamo pot fanta od dojenčka v pižami z žiraficami do odraslega moškega, ki se je nekje na tej poti brez očitnih razlogov izgubil in se prepustil lažni tolažbi drog. Skozi zgodbo se nam odstira vsa beda zasvojenecv z drogami, obenem pa tudi neskončna ljubezen matere do otroka.

Skupaj z materjo Sandro popotujemo po temačnih zakotjih in slepih ulicah življenja, ki si jih nihče od nas v resnici ne želi spoznati: centri za odvajanje od prepovedanih drog, komune, psihiatrične ustanove, zapori, lokali in lokacije, kjer se smrt prodaja v majhnih odmerkih. Skupaj z njo se bojimo za Jona, gojimo upanje, da mu bo ob novi priložnosti vendarle uspelo, in začutimo žalost, nemoč in grozo, ko se vsak in vsakršen poskus, da bi Jon stopil na lepšo, polnejšo, zdravo pot, izjalovi. Skozi zgodbo, ki se vrti v vse globljo spiralo Jonove odvisnosti, se nam odstira vsa beda zasvojenecv z drogami, obenem pa tudi neskončna ljubezen matere do otroka, ljubezen, ki ne bo nikoli umrla in ki bo po še tako globokem dnu znova zanetila iskrico upanja, da bo tokrat drugače.

»Ta knjiga je lahko zelo koristna za vse tiste, ki ne razumejo, kako težka in uničujoča je odvisnost od drog kot individualni in družbeni problem.« (Dr. Zoran Milivojević, psihoterapevt)
»Upam, da bo vaša izpoved našla pot do pravih ljudi. Lahko se vživim v bolečino starša, ki po kapljicah izgublja stik z otrokom in ga opazuje, kako drsi v prepad kljub pomoči in pripravljenosti družine za pomoč. Ganila me je ta strašna nemoč pomagati nekomu, ki ni zmožen prijeti za rešilno vrv in ki raje izbere počasen propad, kot pa da bi se poskušal odločiti za življenje. Ves čas sem si želela, da bi razumela tudi sinovo plat. Verjamem, da si to srčno želi vsaka mati, a včasih ne dobimo odgovorov. Vsaj takrat ne, ko bi jih potrebovali.« (Dr. Sanja Rozman, psihoterapevtka)

Jon Kveder, posvetilo h knjigi *Tokrat bo drugače*: *Jaz sem ubral pot dna, ampak sem motiviran bolj kot kadarkoli. Ne morem reči, da nisem poskušal splezati iz brezna, žal mi je vedno zdrsnilo. Ne vem, če obstaja še kakšna družina, ki bi sinu ostala ob vsem tem ob strani. Ko to pišem, sem v zaporu na Dobu, to je skupno 9 let*

zapora za vse skupaj. Jaz droge nisem probal za štos, vedno sem bil proti heroinu, sam sem ga našel, ker sem se tistega 2011. leta tako slabo počutil, da sem samo hotel, da mi nekaj pomaga v nesreči. Spal sem v zapuščeni hiši brez oken pri minus 10 stopinjah, zadel sem dno dna, tako da tudi nisem razmišljal o posledicah. Rad bi svetoval mladostnikom iz srca, da nikar ne probajo droge. Samo ena izkušnja je preveč. Lahko vzameš samo enkrat in potem 1 ali 2 leti nič, potem pa pride težko obdobje življenja in se spomniš na drogo, ki ti je v trenutku pomagala, in to je napaka, ki vodi v začaran krog. Vsi imamo probleme v življenju in se jih moramo naučiti rešiti na normalen način, brez bližnjic in drog. Zato je prva izkušnja tako pomembna. Ko enkrat vzameš, ti trenutno pomaga, in tu se začne začaran krog, drogiranje se ne more dolgo skrivati pred drugimi. Vsi se te počasi odpovedo, prijatelji ti najprej skušajo pomagati, ampak ti jih ne poslušáš, misliš, kako boš funkcioniral z drogo, ampak to ne gre. Punca ti skuša sprva pomagati, ti pa se skrivaš pred njo. Če jemlješ drogo, vsega, česar se dotakneš, vse spremeniš v bolečino. Dosti razmišljam, kako star sem že, a ničesar nisem naredil, tako kot moji vrstniki. Teh 10 let je kot ena megla v glavi, vredna nič. Sam sem veliko pretrpel, ampak ko sam trpiš, ne misliš na svojo družino, ki tudi zelo trpi. Sedaj si želim samo normalnih stvari. Preživeti čim več kvalitetnega časa z družino, ker življenje je kratko, želim si imeti punco ali ženo, se z njo razumeti, imeti 2 otroke, in da bi delal nekaj normalnega. Najbolj bi rad olajšal družino te groze. Ker oni trpijo zaradi mene mogoče še bolj. Imeti nekoga rad, niso samo besede: »Rad te imam«, pomembna so dejanja.

PS: Nikoli ni prepozno, da obrneš list in začneš pisati novo poglavje ali celo novo knjigo, zame je to edina pot, da bom svoboden!

Kako so si te zgodbe podobne.

Luka noče slišati o tem, da potrebuje zdravljenje. Obtožuje svoje otroštvo in mamo ter očeta, najde tisoč razlogov, samo onadva sta kriva za to, kar se mu dogaja danes, 22-letnemu. Pozna cesto, a mu ne pride do živega. *Kdor ve, kaj je cesta, ve, kaj je žalost.* Njegova edina prava pot bi bila pot v komuno. Tja pa se ne bi več vrnil za noben denar. Ne verjame, da je odvisnost težka kronična bolezen, manifestacija simptomov kakega drugega problema, motnja na ravni strukture osebnosti, motnja čustvovanja in površnih socialnih odnosov. Potreben bi bil proces zdravljenja s pomočjo psihoterapevtov. Ozdravitev ni le prenehanje jemanja drog, je tudi opustitev narkomanskih iger (stiki z drugimi odvisniki, preprodajalci, kraje, alkoholiziranost, laganje) in sprememba načina življenja. Koliko časa bo oče zmožen plačevati in braniti njegove zablode in koliko časa bodo kazni pogojne, kdaj se bodo spremenile v zaporne kazni?

Milivojević: »Mnogi uživalci imajo nezavedno samouničevalno motivacijo, heroin je le način izvajanja te avtodestruktivnosti.«

Poslušaj, mala kapljica, prepusti se brez obžalovanja in v zameno boš dobila ves ocean. Prepusti se in v velikem oceanu boš varna. (Rumi)

Erazem

APATIJA

Morda veš, kje stanuje apatija?
Naselila se je v moj objem,
odkar razmišljam spet o njem,
ki nekoč bil je moja simpatija.

Morda veš, kje stanuje apatija?
Sedla v moje je naročje,
nepozvana zadušila je sozvočje,
ki v spominih mi preveč še prija.

Morda veš, kje stanuje apatija?
Pokazala bi ji pot domov.
Rešila bi njenih se okov.
Pustila, da svežina življenja me ovija.

Ana

ZADNJA POSTAJA

Preden izstopiš na zadnji postaji,
se ozri nazaj.
Ozri se nazaj.
Cvetna polja videl boš.
So ovenela tisti hip,
ko si izstopil.
In cvetovi so se sesuli v noč.

Preden izstopiš na zadnji postaji,
se ozri v svoje srce.
V njem je le krhek, droben cvet.
In vedel boš, da si preklet.
Da prišel si samo umret.

Tudi ti si bil otrok.
Tudi ti si človek.
Čeprav narkoman.

Kiks

TRANSFORMERJI IN OPORTUNISTI

Intelektualci so postali kriminalci.
Kriminalci pa tatovi in politiki.
Vsi skupaj povprečneži.
Politični gorečneži.
Zdravniki analitiki.
In sami negativci.
Pa drugi prikriti pivci.
Verski odvisneži.
Ruralni kmetavzi.
In butasti meščani.
Na čik in kofe pavzi.

Normalni so izumrli.
Meje norosti so podrli.
Fanatični farani.
Vsi smo bolani.
Paranoidno shizofreni.
Ker nosimo krivdo.
Pa se delamo, da nas ni.
O, Bog, prižgi nam luči.

Benjamin MantaQi-Chi

Matjaž Odlazek

PARADNI PLES

Foto: osebni arhiv

Berem, da je bilo na Paradi ponosa v Ljubljani kar pestro. In tudi odzivi so zelo mavrični. Z obeh skrajnih koncev spektra prepričani prepričujejo prepričane in to razglašajo kot absolutno resnico.

Rek, da je *resnica po navadi nekje na sredi*, mi gre včasih malo na živce. Nič ne rečem, velikokrat to res drži, še večkrat se pa ta rek uporabi za to, da je debate konec. »Jebiga, nekje na sredi je vse skup.« Evo, konec debate, gremo domov.

Kot oseba, ki je precej vpeta v LGBT-sceno, najbrž lahko tudi jaz kakšno rečem na to temo. In povem svojo resnico. Ki je, seveda, moja. Ne pa absolutna. In niso vsi, ki se ne strinjajo z menoj, navadni pedri. Hm, no ja.

Kot prvo; nihče nima pravice nikogar prefukat, če mu ni všeč, kako je oblečen. Lahko se zgražate, lahko odkimavate, in najbrž ni nič narobe, če za te, po vašem, izgubljene duše zmolite kakšno zdravamarijo. Konec koncev lahko tudi na družabnih omrežjih izražate nenaklonjenost. V nekih mejah normale. Vaša pravica. Fizično nasilje pa ni sprejemljivo.

Foto: Nika Vidnjevič

Foto: Nika Vidnjevič

Dejte ga srat, no, nekoga pretepst, ker se za takšno priložnost malo našemi? Zakaj? Vam morda zraven malo stopi? Ali so zadaj kakšne globlje težave?

Kot drugo; takšne parade naj bi ljudi ozaveščale. Da so med nami lezbijke, geji, transi in še par črk abecede, ki se stalno dodajajo, pa jim ne sledim več tako natančno. In da bi radi pravice, kot jih imajo drugi. Da bi radi, da se jih ne sodi po tem, s katerim spolom skupaj tlačijo pršice, ampak da se jih obravnava kot ostala človeška bitja. Vse fajn, vse lepo in prav. Tako tudi mora biti. Ampak, dragi moji sotrpini, ko se našemite v psa, zraven vas pa stoji možakar na pol slečen v ledru, ko se fotografirate, kako vas sedemletna punčka boža, se vam morda zdi, da sporočate kaj posebno tehtnega? Ali pa mogoče želite s tem zanalašč nekatere ljudi razpizditi? Ampak zaradi takšnega početja posledično najebejo tudi nič krivi? Lahko samo rečem, da razumem, da ti prizori v nekaterih ljudeh vzbujajo najmanj nelagodje.

Kakšno leto nazaj sem pisal o mavričnih veselicah, ki smo jih imeli pri nas doma. Zadeve urejamo z ljubeznijo in razumevanjem. Vsaj zdi se mi tako. Pa o tem ne pišem več, niti ne dajemo več intervjujev v zvezi s tem. Je bilo zadosti. Pa ne zaradi tega, ker ne bi več o tem želeli govoriti, ampak zato ker ne želim, da nas to determinira. Smo še marsikaj drugega. Ne rečem, da ne bomo nikoli več stopili v javnost, ampak trenutno ne čutimo te potrebe. *La vita e bella*, zadihajte, pa se povečini brigajte zase. Boste imeli povsem zadosti dela.

Franjo Frančič

SNEG PADA, PADA ...

Foto: osebni arhiv

Otroštvo vsakega med nami zaznamuje.

Rastline in drevesa potrebujejo za rast sonce in vodo, otrok pa varnost in ljubezen. Otroci brez varnosti in ljubezni so kot drevo brez korenin.

Otrok si ne izbira staršev. Ko je njegova duša ranjena, brazgotina ostane za vse življenje.

In sneg pada, pada in se čudi nad svojo belino.

Doma je spet počilo. Z mamo sva se pred nasiljem očeta oblečena v lahni pižami in ogrnjena z odejo umaknila v mrzlo silvestrsko noč. Povsod so gorele pisane raznobarvne lučke, ki so krasile domove za steklom svetlečih oken. Velikokrat

sem ugibal, kaj počnejo ljudje za temi okni. Mar zdaj odpirajo darila? Si voščijo, se objemajo in poljubljajo? Potem pa sem čez čas zasovražil ta okna, morda zato, ker je bilo moje prekruto s trnjem bolečine in temo. In tako sva z mamo sedela na ledeni klopci v parku pred blokom delavskega naselja Vodmat. Čakala sva, da pijani oče končno zaspi. Stisnil sem se k njej, morda si še nikoli nisva bila tako blizu. In potem je začelo snežiti. Dolgo sem zrl v zvezdno nebo.

»Glej, mama,« sem skoraj zaklical, »če dolgo zreš v nebo, ko sneži, vse te snežinke, tako je, kot da boš poletel v nebesni svod!«

Foto: Nada Žgank

Goran Šrok – Gogi, Maribor, 58 let

GOGIJEVO ŽIVLJENJE

08
KRALJI
ULICE

Dragi moji bralci, verjetno ne veste, kako je, ko si pet dni lačen. Bog ne daj, da bi kdaj koli to izvedeli. Vlačil sem se naokoli po svojem lepem Mariboru in gledal skozi okna prehrabnih trgovin s polnimi usti slin. Bila je noč. Z očmi sem požiral raznorazne dobrote, zložene na policah. Bil sem zelo jezen, ker nisem mogel storiti prav ničesar, da bi sredi noči prišel do njih. Keša tak in tak kot po navadi nisem imel popolnoma nič. Kakor koli že, pobral sem granitno kocko, ki je ležala v bližini, ter jo z vso močjo zalučal v izložbo. Kocka se je odbila in mi padla genav na prst desne noge. In sem bil kaznovan kuj takoj. Drugi dan sem v isti trgovini ukradel suho klobaso, zaradi katere sem si poškodoval nogo. Ko sem jo slastno jedel v bližnjem parku, si nisem mogel kaj, da ne bi pomislil, da sem prekleto maščevalen tip človeka, saj niti klobasi nisem oprostil tega, da sem bil obsojen na teden dni bolečin. Desni palec mi je otekel tak zelo fejest, da sem bil prisiljen hoditi po svojem mestu brez čevlja. Ja, lakota je zelo zajebana zadevščina in sem jo moral potešiti po petih dneh stradanja. Kamna sicer nisem nikoli več metal v izložbena stekla, hrano sem pa tudi v prihodnje večkrat pljunil v kaki trgovini.

Noge so pomemben del opreme vsakega človeka. Za mene klošarja še prav posebej. Včasih, ko sem bil trezen po več dni skupaj, sem prehodil Maribor po dolgem in počez. Prespal sem skoraj na vseh klopeh, in verjemite mi na besedo, ni jih malo. Kalvarijo in Piramido sem obiskal najmanj 1000-krat. Bili so tudi meseci, ko sem se ljudi izogibal. V mesto sem prihajal le ponoči, in to samo zato, da si nabere pikavcev in morda v parku tudi kakšno napol prazno flašo alkoholne ali brezalkoholne pijače. Cel dan sem bil skrit na kakšni oddaljeni klopci, daleč od mestnega vrveža. Včasih sem pa hodil sem ter tja kot muha brez glave. Brez veze pač, samo da sem si pretegnil noge. Veste, klošar ima prekleto veliko cajta in porabi ga lahko le na tri načine. Prvi je, da lutaš brez cilja od ene klopce do druge ali pa od pepelnika do pepelnika iskajoč pikavce. Muka na kubik je to, dragi moji, in tu ni pomoči le zato, ker je sam nisem želel. Živel sem življenje človeka, ki se mu jebe za vse, kvečjemu za lastno življenje ne. Sanjal sem sanje, da bom nekoč našel svoj mir. In sem ga. Danes sem sicer brez obeh nog, a sem se streznil enkrat za vse večne čase. Mineva sedmo leto od mojega zadnjega druženja s flašo žganice. Pa se vrnimo na rdečo nit tega pisanja. Drugi način je, da se na enem mestu lepo napijaš, in tretji, ki je najhujši, da se odmakneš v samotarstvo, v sebe. Takrat okolica ne obstaja več. Vidiš ljudi, a jih v resnici ne. Temu se reče otopenost ali čustveno trpljenje.

Foto: Nada Žgank

Tako sem živel v preteklosti. Sedanjost je veliko bolj prijazna. Sem breznogi prodajalec časopisa Kralji ulice. Vedno sem nasmejan in dragi kupci in kupke ste mi neke vrste motivacija, da ne obupam nad samim seboj. Samota je strup in ni večjega strupa, kot je ta, da se ne razvijaš v svoji notranjosti. Težko je, ko ostaneš brez nog, še težja pa je bolečina znotraj. Sam sem se spopadel s tem na najbolj ajnfoh način. Nehal sem se ukvarjati s tem. Rad se družim z ljudmi. Rad čvekam. Teme so raznorazne, od previjanja malih dojenčkov do nošenja plenice ostarelih ljudi. Sam jih zaenkrat ne uporabljam, čeprav je včasih zelo nerodno, ko moram na malo potrebo. Ni stranišč. Niti enega samega stranišča ni za gibalno ovirane ljudi. Sramota je to, dragi moji, da smo v Evropi, a ne sledimo trendom, kot so stranišča za invalide. No, mogoče bom še dočakal kdaj tudi to, da se mestni svetniki odločijo in postavijo vsaj nekaj dixi stranišč s klančinami za invalide moje sorte. Našim veljakom na občini je malo mar ali pa v tem sploh ne vidijo težave. Njim so važne ceste in parkirišča, jaz pa bi moral srat pa scat kar na prostem. Za malo potrebo sem sicer poskrbel sam. Kupil sem si račko, na veliko potrebo pa ne morem nikamor, saj ni stranišč. Veste, da včasih pomislim, da bi v plenice odel enega od občinskih svetnikov. Posadil bi ga na kakšno večurno sejo, tak da bi se moral olajšat. Nato bi ga pobaral, kako se je počutil oziroma ali je sedaj, ko ima jajca namočena v lastnem urinu ali bog ne daj v dreku, srečen.

To bi bilo od moje malenkosti za danes vse. Za konec pa moj obvezni pozdrav, čavči, bajči in arrivederci.

SVET JE LEP, ČE GA GLEDAŠ S PRAVE STRANI!

TX

BREZDOMKA 12

Končno je prišel december in z njim sprejem na alko oddelek. Sodelovala sem kot svojec, mami sem z veseljem stala ob strani v tem pomembnem obdobju.

»V tretje gre rado,« sem ji pogosto govorila in verjela v to. Ali pa sem se hotela potolažiti in vsaj kratek čas živeti v utvari, da bo mama enkrat za vselej prenehala piti in bom jaz na prvem mestu. Od malega sem si na skrivaj želela, da bi bila pri njej prva in najpomembnejša. Ampak žal, v tem življenju je to misija nemogoče.

Ker sem dobro spala, zdravo jedla ter bila fizično dejavna, sem začela razmišljati o svoji družinici. Ukvarjala sem se z jogo, telo sem imela očiščeno in pripravljeno. Psihično sem bila odlično in vsako jutro sem izvajala hvaležnost, zvečer pa meditirala. Začela sem vizualizacijo, kako bi bilo, če bi zanosila. Če bi imela dojenčka in bi ga v vozičku vozila naokrog. Počutila sem se močno in pripravljeno. Kontracepcijskih tablet že nekaj časa nisem jemala in Peter je vedel za to. Komaj je čakal, da pride ta čas. Tako sva se začela resneje truditi za zanositev. Malenkost me je sicer skrbelo za Petra, ker nisem želela, da bi otrok odraščal v družini z alkoholom, ampak vedela sem, da bi bil zaradi otroka zmožen prenehati piti. Začela sem kupovati nosečniške teste in kmalu so se najine želje uresničile. Postali bomo družina. Oba sva bila neverjetno vzhičena in presrečna. Bilo je lepo in mirno obdobje, ko pa mi je zdravnica še uradno potrdila nosečnost, se je začelo najlepše obdobje mojega življenja. Seveda sem še naprej dobro skrbela za svoje zdravje. Joga mi je neverjetno pomagala, najbolj pa v drugi triadi, ko sem jo malo prilagodila zaradi trebuščka in povečala čas meditacije. Takih krasnih meditacij verjetno ne bom več doživela. Najbolj všeč mi je bilo, ko sem se dotikala trebuščka, ga božala in se pogovarjala z njim.

Mama je bila, poleg Petra seveda, prva, ki je izvedela. Ravno je končala zdravljenje, opravila je začetni del, za nadaljevalnega pa so sestre rekle, da ni zmožna. Alkohol ji je pustil nepopravljive posledice in v odpustnem pismu sem prebrala, da je zaradi uživanja alkohola psihoorgansko spremenjena in da je tik pred cirozo. »Če ne boste prenehali piti, vas kmalu čaka ciroza,« so ji govorili vsi po vrsti. Takrat še nisem poznala pravega pomena te bolezni.

Zelo je bila vesela, da bo babica. Večkrat sva se pogovarjali o tem, kako zelo jo je bolelo, ko sem pred leti razlagala, da nikoli ne bom imela otrok. Nisem si jih želela, mislila sem, da je biti otrok trpljenje, ker sem to poznala. Bala sem se, da bo otrok odraščal med alkoholiki, in tega nisem mogla storiti bitjecu, ki bi si me izbralo za mamo. Bilo me je strah, da bom kot moja mama, da bom prevzela njene vzorce vzgajanja in da ne bom dobra mati. Prihodnost je bila negotova zaradi finančne nestabilnosti, skrbelo me je, kako bom zmogla, če slučajno ostanem sama z otrokom in brez zaposlitve. Skrbelo me je tudi, kako bo z mamo, če bo pila. Bom morala prekiniti stike? Nekajkrat sem šla z njo na srečanja v bolnico, a moji upi so se kmalu razblinili. Prišla je sreda, dan za srečanje zdravljenih alkoholikov. Mamo sem zjutraj našla v sobi, očitno je bilo, da je preveč spila. Vseeno sva šli na srečanje, čeprav mi je bilo malce neprijetno. Tam je preveč govorila, vračala se je k vprašanju, koliko časa ji je še sploh ostalo, in govorila, da bi rada že enkrat

Foto: Juergen_G

srečno zaživela. Sestra ji je odgovorila, da če ne bo nehala s pijačo, bo zbolela za cirozo, saj so njena jetra že kar okvarjena. Glede vprašanja o srečnem življenju je pač tako: vsi si krojimo svojo srečo. Vsakdo je svoje sreče kovač. In nihče nima popolnega življenja. Nihče ni brez težav.

»Gospa, veste, kje so ljudje brez težav? Na pokopališču. Sploh pa, vaša hčerka je noseča, postali boste babica, vi pa takole. Žalosti me in vem, da žalosti njo. Kaja, povejte mami, kaj se bo zgodilo, če bo nadaljevala z alkoholom.«

»Razmisliti bom morala. Rada imam mamo ne glede na vse. Vem, da je alkoholizem bolezen, in vem, da je ozdravljiva. Sama sem odraščala v hiši, kjer se je pilo, in vem, kakšne posledice to pušča na otroku. Nočem pa z otrokom hoditi k babici na obisk, če bo pod vplivom, po drugi strani si pa želim, da bi otrok imel babico. In vem, kako super je moja mama, ko je trezna. In če bo trezna, si boljše babice otrok ne bi mogel želeli.«

Mamo sem presenetila. Nisem ji grozila ali jo prosila, tako kot včasih. Videlo se je, da sem ji dala za misliti. Vsi v skupini so se strinjali, da se mora potruditi za vnučka. Na skupino od tistega dne dalje ni več želela in tudi sestra mi je rekla, da naj ne hodi, če bo pod vplivom, ker je to srečanje za abstinentne. Razumela sem, ampak ali recidiv ni del okrevanja? Narediš eno malo napakico in te že odpišejo. Žal mami ni uspelo priti nazaj na trezno pot, ampak jaz sem bila noseča in srečna. Naslednji dan sem imela ultrazvok ...

Kaja Tomič

MOJE ŽIVLJENJE V STANOVANJSKI SKUPNOSTI

Naj se vam predstavim. Moje ime je Suzana, sem iz Kranja na Gorenjskem. Dve leti in tri mesece sem živela v Domu na Krasu v Dutovljah, sedaj pa živim v stanovanjski skupnosti v Sežani. Stara sem 56 let in bolj okroglo postave. Sem kot Boccaccio, ki je rekel, samo še piko pritisnem. Hočem biti pisateljica, tako kot moja dvojnica Desa Muck. Tudi po zunanosti sva si podobni, saj sva kot enojajni dvojčici. Srečala sem jo v kranjski knjižnici, a ugotovila, da si morda le nisva tako podobni, ona je bila štirikrat poročena, jaz pa samo enkrat.

Zjutraj vstanem pred 7. uro. Zbudi nas dežurni delavec, vsak dan drugi. Več jih in se menjajo. Nato si skuhamo kavico in prižgemo cigareto. Ko pride zaposleni, nam da tablete za na tešče. Sledi zajtrk. Po zajtrku so spet tablete. Prhamo se čez dan. V stanovanjski skupnosti se moramo kopati takrat, ko je v stanovanju prisoten dežurni delavec – za vsak primer, če komu spodrsne v kadi.

V naši skupnosti živimo štirje moški in dve ženski. Pride tudi do konfliktov, posredovala je že policija. Enkrat sem imela motnjo v dihanju in sem klicala dežurnega. Dobila sem inhalacije, pa vendar se nisem mogla odkašljati oz. normalno dihati. Dali so mi injekcijo s pomirjevalom in sem zaspala kakor angelček. Moj cilj je, da bi v SVZ Dutovlje pomagala v kuhinji, da bi delila hrano. Narediti bi morala tečaj higienskega minimuma ter varstva pri delu, a težava bi bil prevoz. Rada bi se udeležila kakšnega koncerta ali kino predstave v Sežani. Včasih smo hodili v Ljubljano v diskoteko Franci na balanci. Naj vam povem, da je glasba moja strast. Hodila sem na koncerte Modrijanov in Gadov. Pa mi je nek mulc rekel, če sem mama od Gadov. Rada bi šla tudi v Arboretum Volčji Potok ali v Mozirski gaj in v Postojnsko jamo. Všeč sta mi še Gardaland in Hala Tivoli. Še enkrat si želim videti koncerte Miša Kovača, Tanje Žagar in Davorja Borna. Eden mojih ciljev je, da bi malo shujšala in šla na romanje na Brezje in na

Vreme pri Dutovljah. Po maši je navadno pogostitev. Sem na dieti brez laktoze, tako da mleko in mlečni izdelki odpadejo. Nekoč sem bila športnica: trebušni ples, telovadba za zdravo hrbtenico, aikido, karate, jiu jitsu. Danes pa komaj vstanem iz postelje. Morala bi malo shujšati. Vsaj pet kilogramov.

Vsak stanovalec ima svoje zadolžitve, eden kuha kosilo, drugi pomiva posodo, spet tretji pomiva tla ali kopalnico, četrti odnese smeti ... Za jesti imamo, pod streho smo, hodimo na sprehode v spremstvu ali sami. Večkrat gremo tudi na obisk v druge bivalne enote. Včasih si mislim, da smo tu v zavodu kot v luksuznem hotelu, saj tako drago še tam ni. To vem, ker sva bili s prijateljico Andrejo lansko leto v Termah Dobrna in sva za pet dni polnega penziona plačali 377 evrov na osebo. Kopanje je bilo zastoj, pijačo in sladoled sva morali plačati sami – pa še poskrbeti za zoprno razvado (tobak).

Hodimo tudi v Knjižnico Srečka Kosovega v Sežani in skoraj vsak dan v šoping. Igramo človek ne jezi se in remi. Redno hodimo k zdravniku in psihiatru. In vsak dan imamo delavnice (glina, risanje, lutkarstvo, klub ljubiteljev dobre hrane). Dobim tudi žepnino. Pokojnine imam 429 evrov, 382 evrov mi zavod vzame za oskrbnino, 1100 evrov pa mora doplačati še Občina Kranj. To velja za dvoposteljno sobo, ki je za 200 evrov dražja, kot če so tri ali štiri osebe v eni sobi.

Na bivanje v stanovanjski skupnosti sem se že navadila. Tu sem spoznala Petra, s katerim se dobro razumeva, ker sva oba Gorenjca. Spoznala sem tudi Ireno, ki je moja cimra. Če je potreba, stanovalci pomagamo drug drugemu.

To je bila moja zgodba o stanovanjski skupnosti. Pa še misel za konec: Življenje je kot zvezdni utrinek, samo enkrat ga živiš in hitro mine, zato uživajmo življenje!

Suzana

TOKOKROG 7

Moje bivanje v Centru za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog – CPZOD.

NABAVA INU KAJ POMENI SLADKOR

Danes smo izvedeli bedno novico, da v petek ne dobimo tako imenovane nabave. Da razložim. Nabava pomeni tedenski nakup stvari, ki si jih želimo iz trgovine, v vrednosti 25 evrov. V to nabavo spadajo tudi zadeve, ki so potrebne na oddelku za izvajanje življenjskega cikla, kot so prašek, kava, sladkor, mehčalec in druge traparije, ki jih kot skupina rabimo. Moram poudariti, da je vse točno uravnavano. Sladkor je ena takšna surovina, ki je za celo skupino tedensko predvidena v količinah, da sploh ne moreš verjeti, zakaj sploh še dovolijo tako minimalno uporabo. Zato se na sladkor pazi, da ga prehitro ne zmanjka, kar bi pomenilo, da bi ob večerih pili čaj brez sladkorja, ob jutrih pa grenko kavo. Sladkor je tu notri zelo dragocena dobrina in včasih imaš res občutek, da živimo v letu 1600, ko v Evropi še ni bil tako dostopen. Po vsem napisanem je torej logično, da se uporablja le za kavo in čaj, ki sta včasih edina svetla točka jutra, in včasih tudi dneva. Kraja sladkorja je najhujša kršitev, ki ni zapisana v pravilniku, je pa edina kršitev, za katero ti sopacienti lahko polomijo roke.

Nabava, tj. tistih 25 evrov, ki ne vključujejo skupnih interesov

in v katero lahko vključimo toliko škatlic cigaret, kot je dni do naslednje nabave. K škatlicam se lahko doda še kakšna stvar, kot so sok, kakšen zrezek, ne smemo pa kupovati sladkarij. Od tod taka drama okrog sladkorja. Da se zopet navežem na začetek. Vsako sredo se poberejo naročila in v petek nam najboljši sosed pripelje zaželeno pred vrata. Zaradi datumskih zapletov pa tokrat zaželenega ne bomo dobili v petek, temveč »še« v soboto. Tu vsi preračunavajo, da se ne bi uštel s čiki, da jim jih ne zmanjka do naslednje nabave, zato je nastala prava hajka in strah, ker je bilo najprej rečeno, da bomo naročeno dobili že v četrtek, in so se vsi napuščili z enodnevnim viškom, v pričakovanju, da bodo cigarete dobili en dan prej in ne dan kasneje. Ob preložitvi dneva dostave na soboto je nastalo pravo vznemirjenje in marsikdo je grozil, da bo celo zapustil DTO. Seveda je to, če se mene vpraša, le izgovor, saj ti cigareti ne morejo predstavljati tako hude krize, kot na primer opijati. Tukaj pa so zaprti pravi Turčini, kar se kajenja tiče, in jim je kao res težko premagati same sebe v boju s cigaretami.

Jaz pa, ker kadim bolj malo, izpadem pravi car, ker mi ni težko dati cigarete vbogajme. Sem pač tak, da ne morem reči ne sotrpinom – terapevtom pa lahko. Le kako je to možno, ko pa nas tako dobro perejo?

Anatej

PRVI STIK Z ALKOHOLOM

Piti sem začel iz samega dolgočasje. Pa zaradi prijateljev, družbe, žurk. Najprej le ob koncih tedna, nato pa je preraslo na dnevno raven. Pa pojdimo od začetka.

Prvi stik z alkoholom sem imel že v rani mladosti. Babica je imela vedno domače žganje v komodi in ga je vsako jutro malo *kljunila*. To sem seveda takoj opazil. Povedal sem mlajšemu bratu in samo vprašanje časa je bilo, kdaj bova imela priložnost, da ga sama preizkusiva. Za novo leto 1983 staršev ni bilo doma, čuvala naju je babica. Priložnost. Androta sem poslal, da zamoti babico, jaz pa v komodo po žganje. Ko je bilo vse urejeno, sva našla izgovor, da greva malo v zgornje stanovanje gledat TV. Babi je ostala spodaj in malo meditirala. Žganja ni bilo več od tri decilitre, ampak že po prvem požirku se je svet stoodstotno spremenil. Zakurila sva peč, da je bilo tako vroče, da sva bila samo v gatkah. Raztegnila sva kavč in začela skakati z vrha omare na glavo, na rit, na hrbet, ves čas pa po malem degustirala žganje. Televizija je bila do konca na glas in vroče kot v tropih, midva pa prvič nažgana. Ko sem videl, da je bratu že malo slabo, sva odšla ven na sneg in se kepala. Skoraj naga. Ja, to je bilo leta 1983, ko sem imel 11 let. Pa pride babi ven: »Ja, kaj pa dejlata? Takoj noter in se oblecita.« Ubogala sva jo, se hitro streznila in odšla spat. Le na žganje sem pozabil in je ostalo zgoraj. Ko sva se naslednji dan zbudila, je prišla huda ura. Najbolj me je skrbelo, kaj bi rekli starši, če bi našli steklenico, in ali je kakšna možnost, da se rešiva. Malo sem premislil, rekel, da grem gor v toaletne prostore, prijel žganje, da bi ga vrnil v omario, ampak mi seveda ni uspelo. Pogrnil sem na celi črti, ker me je babi dobila. Na koncu se je sicer vse dobro končalo, ker starši niso nikdar izvedeli za ta dogodek. Morebitni nauk zgodbe je bil: pri ljubeči babici lahko vedno piješ, ker te nikoli ne izda.

#1020

BORBA

Moja sobica je kot bojno polje. Za pospraviti je, vojak, major in general pa sem jaz. Borim se proti svoji lenobi in proti bolezni. Velikokrat me boli trebuh. Torej moram zelo paziti, kaj jem in kdaj. Kadim tobak in zeleno, pa bom malo omejil kajenje, saj težko diham, zato odpiram okna. Nisem ravno elitni borec, ampak boji se stopnjujejo, nastopajo bolečine, težko hodim, pljuvam kri, kadim vedno manj, jem vedno manj, k zdravniku ne grem, ker ga nimam. Pripraviti se moram na bolečine in v končni fazi na smrt.

Kavica

foto: osebni arhiv

Imam svoje mnenje,
pa se z njim ne strinjam:

V UPK POLJE TEPEJO

Na tako imenovani psihiatriji v Polju mučijo ljudi. Neka ženska je imela tricentimetrsko rano, nekega fanta so topli, to je mučenje, 20 let aresta. Kaj bo rekel minister? Nek pokojni psihiater je posiljeval pacientke, satanizem, tuj vohunski center, nadzorstvo imajo na Dunaju. Morali bi ga zapreti, kot vse mučilnice in zavode v Sloveniji. Fritzl zadeva. Obvestiti je treba policijo in EU.

PA NE OKOL GOVORT!

Črtomir Clonsky

IŠČE SE ...

V starih dobrih časih, ko so bili moji stari starši še živi, sem pri dedku in babici preživel kar veliko časa. Živela sta v prekmurski vasi, kjer je bilo vse, kar tam mora biti: kmetije, živali, divje vode, kjer si lahko noč in dan uspešno ribaril brez ribolovnega dovoljenja. Jezer in ribnikov je bilo kakšnih deset pa še mejna reka Mura. Za otroka, kot sem bil jaz, ki je vse pretaknil, je to bil raj. Z dedkom sva vsak mesec na avstrijskem programu ORF1 gledala oddajo XY – *najbolj iskani*. V tej oddaji je policija s sodelovanjem poštenih meščanov iskala prestopnike, morilce, roparje itd. Na kratko so bili predstavljeni kriminalno dejanje, opozorilo policije o nevarnosti posameznika in pa nagrada, ki je seveda bila večja, ako je bil zločin težak. Ko so pokazali sliko delinkventa, me je dedek vedno resno vprašal, če sem ga kje videl. Le kje bi ga videl – živel smo bogu za hrbtom, kdo bi sploh prišel tja? Vedno mi je strogo zabičal, naj mu povem, če ga vidim, ko pa se je spodaj na ekranu izpisal nagradni znesek za učinkovito informacijo, so se mu kar očala zarosila. Vedno je sanjaril, da mu bo uspelo priti do lahkega zaslužka, in te oddaje res nikoli nisva zamudila. Moj dedek je bil dober človek ... Je eden redkih od širne žlahte, na kogar še kdaj pomislim.

Robert Ž.

NEK CESTNIH AJ

IZOBLIKOVAN

Včasih se trudimo kaj napisati. Približno tako kot pri slovenskem pouku, ko napišemo spis z dobrim naslovom, ki naj bi pritegnil bralca. Kdor je že v rani mladosti rad pisal dnevnik, ta bo gotovo tudi kasneje rad bral in pisal.

Sonata

LETENJE

Priletela je k nam ena mlada ptičica. Čisto potihem in naskrivaj. Skriva se v hčerini sobi. Mlada ptičica, ki nima tistega, kar imajo vrstniki – doma. Ima zabojnik. Deložacija je postopek, a ni rešitev. V velikih pohlepnihi očeh stanodajalčev človeške stiske nimajo cene. Nimaš dovolj denarja – odleti ven. Da narediš prostor drugim, ki bodo plačevali ali pa tudi ne. Redno nas obveščajo o mrtvih na cesti. O tem, koliko jih je ubil sistem, niti besede. Bodite dobro.

Xena

HLAČE

Okej, razumem, da obstaja vojna, o kateri ne bom razpravljala. Seveda sem proti vsaki, ker so v težavah navadni, preprosti ljudje! Ampak da je pa nacizem, ki je že ves čas prisoten po celem svetu, v zadnjem času tako močno eskaliral, to pa ni nedolžna zadeva. In to v državah, ki so med drugo svetovno vojno najbolj občutile njegovo trnje. Kako je to sploh mogoče? Kaj folk res tako hitro pozablja in se iz zgodovine nič ne nauči? Na milijone ljudi je umrlo zaradi njega, naši dedki, pradedki, babice, prababice so bili med njimi, in vsaj polovica sveta tega ne obsoja. Kako neki ne? Kot ovce sledimo drugim in še zmeraj ne znamo reči: »Ne, mi se tega sranja ne gremo!« Koliko popravev moramo imeti, da bomo končno dojeli in se naučili nacizmu reči NE?

Nina Stepanovič

POT V KOPER

Zjutraj srečam enega najboljših prijateljev in ga vprašam, če me pospremi do točke, kjer naj bi se nekaj zgodilo. Malo je tako poštenih ljudi, ki ti vrnejo uslugo. Vendar on je eden takih. Njemu zaupam življenje in še mnogo več. Rad ga imam in vedno ga bom imel. Spoštovanje in velika sreča, da sem ga davno tega spoznal.

#1020

VEČER VROČIH ČEVAPČICEV

Moja mama je leta 2007 delala v prodajalni hitre hrane. Na čevapčice se je pripeljala gospa, ki je bila paf, saj ji je nekdo iz košare na kolesu odtujil torbo, v kateri je bila denarnica. Sam sem v tistem obdobju vsak dan v Šiški na Žaku pretekel 40 krogov, nato delal še sklece. Bil sem v dobri kondiciji. Ženska je bila vsa obupana, to se je zgodilo ob dveh zjutraj, medtem ko sem pomagal mami pospravljati. Tat je teklen stran, zato sem ga začel takoj loviti, a je imel precej prednosti. Ker Ljubljano zelo dobro poznam, sem ubral bližnjice in mu prišel izza hrbta. Velika napaka je bila, da sem se zadržal za njim, saj sem ga tako opozoril, da ga lovim. Ko sem ga ujel in mu želel odvzeti predmete, sam ga moral dvakrat udariti. Potem je zbežal, jaz pa sem gospe vrnil stvari. Zaključek je bil zelo čustven.

RJ

NEZEMLJAN

Povedati moram na glas. Spoznala sem človeka, ki me je rešil hudega. Rešil me je pred izgubo strehe nad glavo. Rešil pred lakoto iz meseca v mesec. Rešil, da sem poplačala dolgove. Ni me zaničeval. Ni mi očital. Vem, da ni bog. Res je pravi prijatelj. Ostaja samo eno – da je vesoljec. Bodite dobro.

Xena

BEŽANJE

Njuna povezava je bila neizogibna in nepozabna. Lahko bi rekla, da sta imela nekaj posebnega, želela sta prodreti proti sreči. Tako močno sta si želela okusiti srečo, da sta pozabila na ves svet okoli sebe. Bežala sta sama pred sabo, bežala sta pred bolečino, ki ju je spremljala. Nista znala drugače, kot da se lovita v začaranem krogu odvisnosti, samote in bolečine. Vsak trenutek sta posvetila bežanju od realnega sveta, da sta lahko vsaj za trenutek občutila malo navidezne sreče in svobode. Bežala sta pred policisti, ki so jo ju podili iz starih podruhih zgradb, kjer sta spala, bežala od samega sebe, a zbežati jima ni uspelo.

TX

PRETEKLOST

Imeti slabo otroštvo ni izgovor, da si slab človek.
Imeti slabo partnersko razmerje ni izgovor, da si slab človek.
Vsi imamo svoje težave, s katerimi se moramo spopadati.
Dovoliš, da te izkušnje definirajo, in z njimi rasteš.

Rok

DEMONI

Sence so bile resnične. Ko so se premaknile, si jih ni več želela gledati. Ko je že mislila, da koraka stran od njih, so se ji začele približevati. Svetloba je utripala in barva na njenem obrazu se je spreminjala, ker so ji pošiljali signale v njena čustva. Ampak tudi ona je samo človek, ki preveč čuti, preveč misli in preveč ljubi. V svojih slabih dneh pa tudi preveč upa. Jo bo hladen tuš streznil? Bo čutila prisotnost druge strani? Strani, ki ji vladajo demoni in zle sile? So se te sile odločile, da jo mučijo? Kam naj se skrije, da ne bo več čutila, da je zapuščena in osamljena? Da ni nikogar blizu, da je sama vedno in povsod. Bala se je navezati. Bala se je demonov, da bi prišli za njo. Bežala je pred njimi, ampak neuspešno. Bala se je, da jo ulovijo v sanjah, da jo ugrabijo in mučijo. Ob teh sanjah jo je vedno spremljal beli prah olajšanja, ki je brisal vsa negativna čustva. A bolečina je ostajala. Umirala je na obroke, kot da ji hudič šteje ure – vsakič, ko si pripravi novo dozo.

TX

ANEKDOTE IZ PRODAJE

OPRTNIK

Pred Mercatorjem v Polju sem ponujal Kralje ulice. Bilo je na soncu in sem bil ves pregret. V šestih urah sem zaslužil samo okrog pet evrov. Na srečo je prišla gospa, ki sem ji ponudil časopis. Odvrnila je, da ga ne bo, da mi ne more dati nič, da mi pa lahko kupi brezalkoholno pijačo v trgovini. S tem sem se strinjal in bil vesel, ker je navrgla še nekaj lepih besed. Ko je prišla iz trgovine, mi je dala vodo z okusom. Potem sem naprej ponujal časopis. Naknadno sem z desnim kotičkom očesa opazil, da se je sklanjala nad moj nahrbtnik, ki je bil v bližini na klopci. Vzel sem si odmor, da bi se odžejal in preveril, kaj je z nahrbtnikom. Na mojo srečo sem notri zagledal bankovec za 20 evrov in bil zelo presenečen. Žal mi je, da se gospe nisem mogel osebno zahvaliti za prispevek, zato se ji zahvaljujem s temi vrsticami. Ko bi vsaj bilo več takih ljudi, ki bi nam pomagali tako kot ta gospa meni, ko gre prodaja slabše.

RJ

TOBAČNI IZDELKI

Prodajalci uličnega časopisa marsikdaj nismo samo ljudje, ki ga ponujamo. Velikokrat se zgodi tudi, da čuvamo kolesa, otroke ali »vržemo« oko na domače živali, medtem ko lastniki opravljajo nakupe, poslušamo težave drugih, jim svetujemo in se poistovetimo z njimi, saj smo tudi sami v nezavidljivi situaciji. Kadar koli je le možno, priskočimo na pomoč. In vse to naredi naše delo razgibano in zanimivo. Ključno vlogo pri tem imate vi, bralke in bralci, zato se z veseljem odpravljam ponujat časopis, kajti nikoli ne vem, kaj mi bo dan prinesel. Tako se mi je prejšnji teden zgodilo, da sem gospe ponudila tekoči izvod, a se je ob moji prijaznosti hudo razjezila. Med hojo proti avtu mi je očitala, da *fehtam*: »Za kruh nimaš, za cigarete pa. Da te ni srām!« Celo parkirišče jo je slišalo. Ponujam časopis, ki ga soustvarjam, ne *žicam*. In čeprav vem, da obstaja peščica ljudi, ki svoja nezadovoljstva in frustracije stresajo nad nami, me takšno vedenje vedno preseneti. Ostala sem tiho in se z gospo nisem ukvarjala. Čez teden dni sem časopis ponujala pred istim Lidlom. Iz trgovine je stopila nasmejana gospa, mi namignila na prižgano cigareto in rekla: »Smem vprašati, katere cigarete kadiš?« Pa ne že spet, sem pomislila in ji s cmokom v grlu odgovorila West Silver. Iz torbe je potegnila škatlico: »Kupila sem ti West Blue, nisem vedela, katere kadiš. Dam ti še račun, da jih greš lahko zamenjat.« Presenečena sem se ji iz srca zahvalila ter ji povedala o nedavnem dogodku. »Ne jemlji si tega k srcu,« je še dejala, preden je odšla.

Špela

BUREK IMA NOGE

V soboto dopoldne sem ponujal Kralje pred trgovino za Bežigradom. Ven je prišla gospa srednjih let in mi prinesla liter ledenega čaja in mesni burek. Ker nisem bil takoj lačen, sem ga odložil poleg sebe. Ne mine pet minut, ko pomagam drugi gospe odnesti do avta karton mleka. Nagradi me z desetimi evri. Medtem ko me ni bilo, pa mi je nekdo odnesel malico, ki mi jo je kupila prva gospa. To je noro!

TG

HIŠNI LJUBLJENČKI

Na svojem prodajnem placu kdaj pa kdaj popazim kužka. Seveda me za to zaprosijo lastniki, kužki pa tudi nimajo nič proti. Da ne lajajo in se ne počutijo zapuščene, medtem ko lastnica hiti po nakupih. Rad imam živali. Odvisne so od dobrih ljudi, tako kot jaz. Prijazen hvala in kak evro v dlan. Pa drugič spet.

Perica

MOJA POT 6: PARADOKS SEKIRANJA

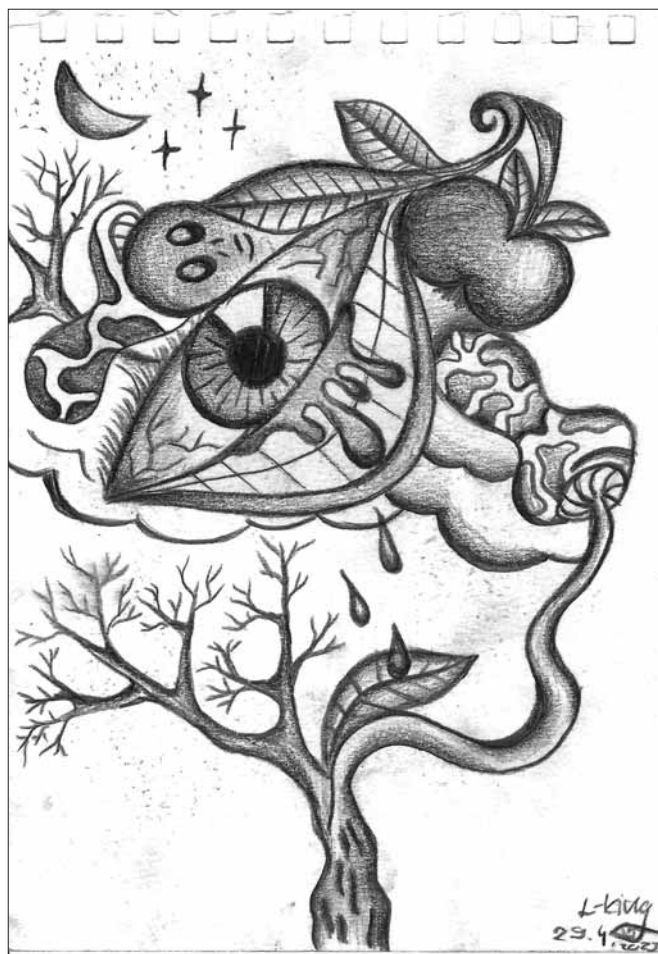
Sekiranje – neknjižni pogovorni izraz za nadlegovati ali vznemirjati koga drugega oz. samega sebe.

Bilo je obdobje pred približno sedmimi leti, ko sem hodila v gimnazijo in praktično ni minil dan, da se ne bi zaradi nečesa sekirala. Večinoma je bilo to povezano s šolskimi obveznostmi, v prvi vrsti so bile seveda ocene, a bile so tudi druge stvari, ki se mi danes ne zdijo več (tako) pomembne, takrat pa so vztrajno najedale moje misli. Bila sem, tako kot tudi še sedaj, čeprav mi gre počasi bolje, zelo nesamozavestna in ves čas sem se bala, da bom storila ali rekla kaj, zaradi česar se mi bodo drugi smejali, si o meni mislili kaj grdega, še najbolj pa me je skrbelo, da bi izgubila prijatelje in sošolce, da se ne bi hoteli več družiti z menoj in bi ostala sama. Še danes me večkrat obidejo takšni pomisleki.

Zaradi vseh teh strahov, katerih izpolnitev sem seveda skušala na vsak način preprečiti, sem se neprestano sekirala. Ves čas sem bodisi razmišljala o najslabših možnih scenarijih dogodkov, ki so mi povzročali skrb, bodisi – kar mi je bilo še precej bolj neprijetno – so moje misli stalno zapolnjevale besede, ki sem jih izgovarjala v svoji notranjosti, tako da jih ni mogel slišati nihče drug, v moji glavi pa so glasno odmevale in močno vplivale na moje vedenje, predvsem pa na počutje. Veliko je bilo ne najbolj prijaznih opozoril, svaril ali očitkov, kot recimo: »Poglej se, kakšna si, vse punce so bolj suhe od tebe!«, »Kaj počneš, zakaj se ne učiš, zagotovo se vsi tvoji sošolci še učijo, samo ti, lenoba, pa že ležiš!«, »Nič mi ne bo uspelo tako dobro kot drugim, vsi imajo pred seboj dobro, uspešno prihodnost, od mene pa ne bo nič.« Zelo pogosta so bila tudi vprašanja, na katera nikoli nisem našla odgovorov, če že, pa niso bili najbolj spodbudni. Pogosto sem poslušala te: »Zakaj se to dogaja ravno meni?«, »Mi bo kdaj sploh kaj uspelo?«, »Me bo kdo kdaj imel rad, tako, v partnerskem smislu?«

Ti glasovi so bili včasih v prvi osebi ednine, včasih v drugi, čemur pravzaprav nikoli nisem namenjala pozornosti, a če sedaj pomislim, je bila prva oseba uporabljena v trenutkih, ko sem občutila neka neprijetna čustva, a sem do sebe hkrati čutila vsaj malo empatije, se imela vsaj malenkost rada, medtem ko je bila druga oseba ednine prisotna tedaj, ko sem se tako težko prenašala, da je bilo lažje, če sem se miselno nekako ločila od fizičnega telesa in si zamišljala, da jaz, ki sem v mislih in govorim v glavi, nisem telo, tisto, nad čimer se jezim in kar sovražim.

Takrat nisem vedela, da imajo misli ali besede takšno moč. Toliko časa je bilo to nenehno sekiranje z menoj, da sem mu začela popolnoma verjeti. Ko prideš do trenutka, v katerem se sekiraš ali čutiš krivega enostavno zato, ker živiš, in tvoje življenje ni takšno, kakršnega so pričakovali drugi in ti sam, ugotoviš, da bo treba nekaj močno spremeniti, sicer te lahko

takšno sekiranje popolnoma uniči. In res, začela sem se zavestno boriti proti tem vsiljivim mislim in jih odganjati proč. Počasi mi je uspevalo, ne vedno, pa vendar. A zgodilo se je, da sem bila pred pisanjem enega izmed izpitov očitno kar preveč sproščena in razposajena, saj me je sošolka začudeno vprašala, ali se nič ne sekiram in bojim, kakšen bo izpit. Takrat me je zadelo, in to precej močno. Kasneje tistega dne sem se začela spraševati, ali se morda res premalo sekiram in ali je mogoče, da odsotnost sekiranja pomeni, da mi ni mar za stvari in mi je vseeno tudi za pomembne reči, kot je na primer faks. Te misli so me prestrašile. Začela sem se sekirati, da se premalo sekiram. In še zdaj se marsikdaj sekiram zaradi tega. Kako zanimivo, mar ne?

Rebeka

**TUDI SAM PRISEGAM NA *SLOW FOOD*.
TEDENSKO OPRAVIM SEDEM HODOV DO JAVNE KUHINJE.**

MILAN FRIDAUER – FREDI

Foto: osebni arhiv

Mariborska scena:

Renato Volker – Rene

VREDNOTE

Človek je zašel. Od evolucijske veje do gradov v oblakih je očitno kratka pot. Ni dolgo nazaj, ko so naši dedje malodane častno in radostno dajali življenja za ideale in vrednote. Za prihodnost rodov. Za mir. Za nas. Si danes sploh lahko predstavljamo slovenskega vojaka kot junaka, kot mučenika, ki piše pismo mami in ji zagotavlja, da je živeti lepo, a da za kar je umrl, bi hotel še enkrat umreti? Kajuh na ruski fronti? Danes bi ji verjetno namesto pesmi z ministrstva za obrambo poslali številko zavarovalne police in njegov zadnji selfie iz ene od 13 držav, kjer naši junaki kot plačanci službujejo.

V začetku maja sem bil v Bosni, v Jablanici, na proslavi ob 80. obletnici bitke na Neretvi. Vsem tistim, ki se sprašujete, o čem govorim, smilite se mi, če ne poznate korenin vrednot, ki so bile nekaj generacij nazaj normativ in same po sebi umevne. Zgooglajte bitko za ranjence iz leta 1943. Takrat so ljudje v snegu in mrazu umirali za to, da so reševali ranjene soborce, da bi lahko, nekateri, v miru umrli. Danes jim še rešilca ne pošljemo na dom. Danes se nekaterim zdi pozdrav Smrt fašizmu, svoboda narodu kletvica. Kako je prišlo do tega? Od kdaj je fašizem struja, ki jo je treba braniti, zagovarjati ali celo gojiti? Da ne rečem ponosen biti nanjo. Kje se je zgodil zgodovinski, kvantni preskok te vrednote? Evropa je nehala praznovati dan zmage nad fašizmom. Zdaj očitno fašisti slavijo dan Evrope. Je želeli svobodo narodu res bogokletno? Je ob prazniku dela, prvem maju, treba zamolčati dosežke razrednega boja in civilizacijskih norm? Komu je to v interesu? Koga spreleti srh ob združitvi proletarcev vseh dežel? Čigava glava se boji srpa in kladiva? Zakaj je članstvo v sindikatu manj pomembno od gesla za Netflix? Ljudje nismo ustvarjeni za svet, ki smo ga ustvarili. Morda pa nas je res treba resetirati, reprogramirati, če ne celo poslati nazaj v krošnje biblijskega raja nevednosti in obilja, čakati na novo prevarantsko kačo. Več kot očitno je, da so tudi belouške lahko smrt življenjskim vrednotam. Zato pa gremo nov krog. Včasih se mi je zdelo norenje po fetiš klubih nekaj povsem normalnega. Pijančeval nikoli nisem pretirano. Z drogo si tudi nisva bila blizu. Ekstazija

nisem nikoli poskusil. Tistih nekaj lajn koke me ni ubilo. Ketamin v obmorskem klubu v britanskem Brightonu, ob 49. rojstnem dnevu, ko mi je na plaži nekdo, oblečen v kravo, dobesedno, nalival kavo, je bil fajn. Enkrat ni nobenkrat. Trava, ki jo vsake toliko v družbi podelimo, me tudi ne bo pogubila. Še nikogar ni. Med koronsko krizo, ko so nas opozarjali, da je covid kapljična infekcija, sem se pohecal, da naj na papirčke za zvijanje napišejo opozorilo: »Boj se sline, ne vsebine.« Smiselno. Menda obstajajo droge za posilstvo, ki prevrednotijo vsak odnos. Ko se dvakrat zbudiš iz nezvesti, enkrat ves pokozlan na avtobusni postaji v nekem londonskem predmestju in drugič ves krvav in polomljen v zakotni ulici, se počasi sestaviš. Me je pa večkrat premamil blišč ekstravagance nastopanja, kostumiranja in oh in sploh nastopaštva. Oder je vsake toliko še vedno moja droga. In bo verjetno ostal. Sem poosebljenje žalostnega klovna in depresivnega zabavljača. Precej dolga faza je bila, od bleščic in visokih pet do nekega umirjenega provokatorstva pisane besede. Verjetno tudi leta in izživete frustracije naredijo svoje. Vedno bolj konzervativen postajam. Tradicionalne vrednote, pa kar koli to že je, so mi vedno bližje. Ljudi pogrešam. Po dvojini hrepenim. Ednina je prav zares osamljena literarna prvina. Moja teta, ki se je po vojni preselila v Grčijo, mi je pogosto razlagala, da se najbolj boji umreti sama, kot pes. Tega strahu jaz nimam. Svojima mladičema popolnoma zaupam. Popolnoma. Vrednost naše inteligence se spreminja na dnevni bazi. Ponosni na zabavno raven kmetavzarje in združništva se veselimo kukanja v tuje spalnice, ker so naše porazno prazne in dolgočasne. Nima se smisla zgražati nad primitivizmom dna, ker smo se ga enostavno navadili in smo ga lačni. Kdo pa še izbere življenje brez bolščanja v ekran. Kateri koli ekran. *Mea culpa*. Danes si pošten, če trenutno nisi v zaporu. Narobe svet. Nogometno moštvo pripelješ do prvaka in vse skupaj ovrednotiš tako, da se posloviš. Je pa res, da si trener, ki pripelje Olimpijo do državnega naslova, zasluži prestop v dober klub. Moje osebne vrednote so še vedno iste,

Rade Nikolić

kot so bile. Biti sam svoj, pa čeprav za ceno slave in glave. Ni zmeraj fajn, ker se je treba vsake toliko potresti s pepelom, debelo požreti in se opravičiti. Kar je veliko bolje kot spraševati se, kaj bi bilo, če bi bilo ali če ne bi naredil, kar sem. Floskule o ljubezni in družini in dobrem srcu so tako obrabljene, da še prežganka ne pomaga pri taki besedni driski. Bolj kot se ju otepamo, bolj sta vrednoti čas in denar. Kar pomislite, kako bi živeli, če bi obojega imeli neomejeno. Moja misija postati milijonar pravočasno je vse zanimivejša.

V začetku junija sem vstopil v zadnjo tretjino življenja, kar me pravzaprav zelo veseli. Popraviti in sanirati ruševine preteklih dveh je sicer naporno, na trenutke neprijetno, a nadvse zabavno in hvaležno delo. Če bi človek lahko bil muzej, bi bil verjetno kar zanimiv. In vi? Kaj bi počeli zadnjih 30 let, če bi prvih 60 polno živeli?

Gledam nazaj, se nasmejim, zgrozim in debelo požrem. Da lahko en človek toliko doseže in toliko zajebe. Otroka sta me za rojstni dan poslala v Aleksandrijo in v egiptčansko oazo Fajum, da končno zaključim odisejado alkimije, ki se jo grem. Julija v Ženevi obiščem Paula Coelho in tudi z njim spregovorim o vrednotah. Nekaj jih gotovo deliva. Potrpljenje je božja mast ali kako že. Ampak jaz sem že toliko podmazan, da sam bog ve, kje skrivam ves ta špeh. Je zadnjič kolega rekel, da se je njegov metabolizem obrnil proti njemu. In sem mu odgovoril, da se meni to ponavadi zgodi nekaj trenutkov po tem, ko se obrnem proti hladilniku.

RAZGLEDNI STOLP VINARIUM LENDAVA

Z Janezom aka Donijem Kobro sva nedavno obiskala eno lepših znamenitosti v Sloveniji – razgledni stolp Vinarium v Lendavi. Naj opišem to čudovito doživetje. Od avtobusne postaje sva se sprehodila do stolpa in že pogled od daleč je bil neverjeten. Stolp se lepo prilega v naravo, saj je videti kot nekakšno ptičje gnezdo in je visok kar 53,5 metra.

Pred stolpom sta urejena vrt in kavarna, kjer imajo v ponudbi pravo domačo prekmursko gibanico, s katero sva se okrepčala. Korak od kavarne sta trgovinica s spominki in recepcija, kjer lahko kupiš vstopnice za stolp in dobiš informacije o njem. Ker sva omenila, da je Doni član Kraljev ulice, jaz pa fotograf in bi rada naredila kakšno reportažo za naš časopis, naju je prijazna gospa Biserka z dovoljenjem upravljavca stolpa prijazno spustila naprej. Lahko bi se povzpela po 240 stopnicah, a sva se odločila za udobno dvigalo. Nadstropje pred vrhom je zaprta razgledna ploščad, ki spomni na Eifflov stolp, saj ima prav tako smerokaze, ki kažejo razdaljo do večjih svetovnih mest.

Do zgornje ploščadi sva šla peš, kakopak. Tam se odpira 360-stopinjski pogled na barvito pokrajino in zajame razgled na Slovenijo, Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško. Kot zanimivost naj dodam, da lahko poleg kulinaričnih dobrot poskusite

Foto: osební arhiv

tudi vrhunska lokalna vina. V toplejših mesecih pa se lahko zapeljete po ziplinu z edino dvojno jeklenico v Sloveniji. Gospe Biserki in upravljavcu stolpa se iskreno zahvaljujema za brezplačen vstop.

Bojan & Doni

PAPARAZZI ZA REVEŽE

Foto: Jaka Prijatelj

Priloga Društva slovenskih pisateljev Vrabec Anarhist se tako kot spletni portal imenuje po neuklonljivem ptičku iz romana Ivana Cankarja Hiša Marije Pomočnice, ki se je na vsak način hotel prebiti na svobodo in ga lahko razumemo kot simbol večne utopije. Čeprav je vrabček v romanu nesrečno končal, smo ga oživili v prepričanju, da mora biti svoboda temelj družbe in ustvarjalnosti. Prilogo urejata Igor Divjak in Neža Vilhelm.

Foto: Igor Divjak

Nagrajenec pesmatovega natečaja
Dragan Mitić

ALI ...

ali te želim dovolj
tebe bolj zaželeno od kaplje vode
na ustnicah brodolomca
če ne vidim jasno
v tvoji skrivni plati
poželenja in koprnjenja
ali čutim
dovolj prefinjeno
udarce tvojih stegen
nežnih kot mesečina
a silnejših od vseh plim
ki upravljajo z morji
in oceani moške želje
neutolažljive
in razbijajo tankerje polne vina
z udarci blodnimi ob čvrste skale grudi
in vršičke nabreklih bradavic
ob bedra nepotešena

ali se ti zjutraj približujem dovolj nežno
na prstih rose
ali te znam ravno prav stisniti v kot brez izhoda
če bi krenila v neurje
ali ti neopazno kuštram lase
in pletem iz njih vrvi hotenja
da bi te kot lastna volja
za vedno privile k meni

ali znam tvoje nevihte
ukrasti v svoja jadra
njih srd preobrniti v smeh
razsute kristale soli in bolečine
zmleti v sladki prah
začiniti z njim vsak najin trenutek
ali znam ko želja usiha
da te prižmem blaženo
dovolj blizu meja mojega sna
vdahnem nekaj novega življenja
prišepnem ponovno da

Foto: osebni arhiv

Nagrajenka pesmatovega natečaja

Teja Močnik

MARČEVSKO TROBENTANJE

Sneg je.
Ostanek neke dolge zime.
Jem sneg.
Pod zemljo nabuhle čebulice in ljudje.
Trobente.
Trobentice na prisojnim bregu.
Bohotni rumeni šopki rijejo iz pomendrane trave.
Oziram se k prisojnemu bregu.
Vse žari. Sonce, trobentice, ljudje.
Trobentice na osojnim bregu kasnije.
Sneg je. Trpko in počasi leze v zemljo.
Bašem ga v usta, da bi šlo hitreje.
Ledeno se oprijema zob.
Išče pore, gomazi kakor črvi po razpadajočem truplu.
Kosi na prisojnim bregu jih že vlečejo iz zemlje.
Na osojnim bregu bodo črvi debelejši.
Ptice bodo prišle, ko odleze sneg.
A morda bodo do takrat že site in naveličane.
Niso kot cvetovi, ki čakajo, zdi se, da potrpežljivo, kajti kaj pa naj?
Nikamor ne morejo. Zemlja je globoko pod površino topla.
Na to se lahko zmeraj zanesejo.
Ptice pa ne.
Nobena korenina jih ne veže z zemljo.
Na osončenem bregu cvrkutajo in pivnajo iz lužic stopljenega snega,
kakor bi zaradi kril lahko hitreje pozabljale na zimske izgube.
Na osojnim bregu je mrzlo. Sneg je zbit in težak.
Izgube še niso predelane. Dan se bo moral še daljšati,

preden se bo razpadanje spreobrnilo v rast.
Zobje me skelijo. Izbližvam nestaljeno kepo.
Ptičje kolonije, ki se ščebetavo nastavljajo soncu, me provocirajo.
Moj človeški hrbet nima peruti.
Za nobeno bližnjico ne vem, za nobeno brv,
ki bi me pripeljala v razraščajočo se pomlad.
Poskusim še drugače.
S kazalcem povrtam v zmrznjeno skorjico,
a ne prodrem skozi.
Potem mahoma slečem hlače.
Lulam.
Vroče in močno.
Curek prodira v ledena zrnca.
Sneg se razpira.
Mehko in predano, kakor ježev klobčič, na katerega urinira lisica.
Kos pronicljivo zažvižga. Blizu je.
Zvok je neprimerno čistejši od skrhanih trobent.
Skozi snežni tulec se na dnu prikaže grudica prsti.
Zažvižgam, prodorno in čisto, kakor kos.
Iz te luknje se bodo še pred aprilom prebile trobentice.

Foto: osebni arhiv

Nagrajenka pesmomatovega natečaja

Snežana Vračar Mihelač (iz hrvaščine prevedla Natalija Milovanović)

KO ZAPREM OČI VIDIM MODRO

do plaže vsak dan
petkrat navkreber in trikrat navzdol
po makadamu brcam kamne
v avtomobilske gume
prah se zavleče v ušesa oči lase
odvržem oblačila brisačo in naravnost v morje
fabio nosi nonin ležalnik in senčnik
vidi se ga od daleč kot svetilnik
prsi mi še niso zrasle
lahko bi me imeli za fanta
ampak njemu padem v oči
nema govorica je podrejena poletju
lomi se prilagaja
kot lasje pod težo soli
parlo inglese e italiano
oče pravi otroci na hrbtu ne nosijo skrbi
ampak ni res
odraščanje je bolezen ki je zlezla v nas
kot diagnoza v durdino telo
šepetajo nonoti v senci
ob bevandi in kartah
njena noga je težka kot oljčno deblo
in prepredena z žilami pritoki
ne sme na plažo
po ves dan leži pod ventilatorjem
mi jo obiskujemo v večernih urah
mame pošiljajo pecivo in sadje
fabieva brezskrbnost ne pozna diagnoz
brzi proti oranžni boji
priplava na površje kot mandarina
dolgo si podajamo žogo
skačemo za njo
voda gre noter v usta in nos
gre ven kot smeh

ne bomo priznale ena drugi
vse smo zaljubljene v fabia
iz njega hlapita lahkotnost in blaginja
v nas sta se že prikradli slutnja otožnost
ne samo zaradi durde
fabio govori o baseballu in mestih
starši ga peljejo kamor hoče
ni mu treba vsak dan
nositi težkih torb na trening
jaz pa grem s plaže prej kot drugi
trikrat navzdol enkrat navkreber
potem do doma še dvakrat in dvakrat
fabio zloži nonin ležalnik in senčnik
od njegovega pogleda se moje male prsi našpičijo
pred slovesom mi poda žogo
na njej ime in telefonska številka
ci vediamo la prossima estate
mednarodni klici so dragi
ne vem kaj naj rečem
nagne se da bi me poljubil
moje prijateljice se hihitajo in zbežijo

naši lasje so se spremenili v veje
prezrele fige poletje je v izdihljajih
ne vem ali je takšnih brezskrbnih
še za prste ene roke
medtem ko se drugje začenja življenje
zgodnja jesen je v obmorskih mestih najbolj žalostna
ko čakam poletje še 280-krat
s pogledom iščem senčnik
in njega ni
in ono prihaja
od daleč mi maha nona
sto bene grazie
fabio ti abbraccia
to poletje je šel
na italijansko riviero
in naša durda je odplula
proti svojemu svetilniku

Foto: osebni arhiv

Perspektive mladih na področju humanistike in umetnosti

Pêro Srce

KOLEKTIVNO DELOVANJE KOT PRILOŽNOST

Čeprav pod okriljem kulturno-izobraževalnega zavoda Trite kot pisec sodelujem pri raznih projektih, med njimi tudi pri raznovrstnih medgeneracijskih projektih za dolgoživo družbo, stanovanjsko in splošno družbeno problematiko, se sicer raje kot aktivist predstavljam in delujem kot večobrazni interdisciplinarni poet. S svojimi srčki in srčicami, kakor ljubkovalno imenujem svoje sodelavce, ustvarjam in v svojih predstavah prikazujem paralelni domišljjski svet, v katerem se s pomočjo kolažirane odslikave miselnega toka in različnih umetnosti izrisujejo arhetipi pisanja. Brez spontanega svobodnega izraza si teh ni mogoče zamisliti. Brez nadaljnjega urejanja prav tako ne. Povezovanje dionizičnega in apoliničnega je neizogibno.

Rezultati sodelovanja so izdane zbirke pesniških koktajlov, ki prikažejo nadrealistično podobo sveta, prekrivajočo se z določenim »prostorčasom«, ki ga zbirka obravnava, ga dopolni, nadgradi; obenem ponudi retrospektiven pogled v prvotni »prostorčas«, ki ga skozi tančico lahko venomer slutimo in čutimo. Z združevanjem različnih pojmovnih mrež, elementov življenja, lahko sestavimo imenitne predstave. Iz podobnega okvira izhajata npr. avtorska predstava Blue Lagoon in predstava, ki je nastala v sodelovanju z Nelo Poberžnik, umetnico Zavoda Trite, in njenimi avdiovizualnimi kolaži – gre za performans ob izidu zloglasne zbirke bog si ga drka na nas, ki je izšla pri Črni skrinjici. Prav slednja je, poleg drugih izjem, kot je Zavod Trite, na trenutni literarni sceni edina, ki mladim in neveljavljenim, a kakovostnim pesnikom omogoča vstop na literarno polje, ki je za literarnega ustvarjalca pri nas praviloma zelo otežen. Uveljavljene, »mainstream« založbe, zlasti tiste osrednje, tako rekoč brez izjeme dajejo prednost starejšim, že uveljavljenim in priznanim avtorjem. Kapitalistična logika je žal seveda že davno vdrla tudi v založniški in širši literarni prostor – neveljavljena imena ne prinašajo dobička. Umetnost zato ostaja v povprečju, saj se zaradi skorajda zagotovljenih

izdaj že uveljavljenim avtorjem ni treba v tolikšni meri ukvarjati z vprašanjem kakovosti. Na ta račun pa so seveda najbolj prikrajšani mladi avtorji, ki nimajo zaledja v smislu večjega števila objav in širše prepoznavnosti v literarnih krogih. Prav zato se zdi kolektivno delovanje na današnji literarni sceni nujno potrebno. Vseprisotni in vseobsegajoči individualizem namreč svoj davek terja tudi na področju literarnega udejstvovanja. Literarno (in tudi siceršnje) umetniško ustvarjanje je sicer resda že pregovorno nekaj osebnega, intimnega; vendar pa prav ta intimnost pogosto povzroča medsebojno odtujenost literatov, kar nemalokrat vodi v elitistično in sebično naravnost; slednja pa je seveda protiuustvarjalna in na literarno sceno postavlja črn madež. Šolarji se poezije bojijo, saj jim pomeni visoko umetnost, rime, metrum, stopico in specifično določeno družbeno temo, prezrta pa je prava skrivnost – poezija je lahko kakršen koli govor. Poezijo lahko piše kdor koli, o čemer koli, ne glede na splošne družbene usmeritve. Poezija je kot filozofija. Mary Midgley pravi, da je filozofija *kot vodoinštalaterstvo*, kar pomeni, da je za nas samoumevna, dokler v pojmovnih shemah (vodovodni napeljavi), ne nastane zmeda (poči cev) in nastopi potreba po popravilu. Enako je s poezijo in poljem kulture – šele ko je začne primanjkovati, se opazi njen primanjkljaj. Šele ko nekdo globoko zamaje tvojo perspektivo oziroma predsodek, spoznaš, kako globoko je bil ukoreninjen. V idealnih družbah je vsakdanje življenje prepleteno s kulturo in umetnostjo na vseh področjih in preraščanja so sestavni del življenja. Umetnost je gonilo, ki družbi omogoča samospoznavanje in razumevanje posameznikovih zavestnih in nezavednih potreb ter hotenj. Tudi najbolj banalni izrazi ustvarjalnosti pripomorejo k vzpostavljanju ločnice med notranjim mirom in kapitalističnim vrvežem. Umetnost v vseh oblikah vsebuje neskončen potencial za doseganje osebnostnih in družbenih sprememb.

Foto: osebni arhiv

Pesem na temo perspektive mladih na področju humanistike in umetnosti

Nela Poberžnik

PRIDIGA O NAČELNOSTI ZMERNOSTI IN SKROMNOSTI

Vse tri so cipe v belih nogavičkah,
ki fantazirajo o nunah na križu,
v patriarhalnem primežu
merjenja udov –

spolirana umetelščina
tisočletnega zatiranja,
sram vzbujajočega;
smeha in spolnosti.

Izumili so obscenost,
da nas lahko stigmatizirajo

za vsak gib izven meja
njihove definicije dostojnega.

Cenzura naravnega stanja,
žrtve pa so še vedno oni,

katerih duševni mir kalimo
z antologijami o božanskem drkanju.

Kolektivne travme
se nalagajo v obliki
perverzних izpuščajev
in pošastnih mehanizmov.

Njihov bog ne drka,
ker je spolno zavrt.

Foto: osebni arhiv

Perspektive mladih na področju humanistike in umetnosti

Hannah Koselj Marušič

NEKI V UMETNOSTI

»Pet, pet, pet, pet, pet ...«

Beseda pet se je zataknila v mišicah mojih ustnic in nikakor se je ni bilo mogoče znebiti.

Nekega dne pa je učiteljica za slovenščino spregovorila:

»Hannah – minus pet.«

Esej za slovenščino sem pisala minus pet. ESEJ ZA

SLOVENŠČINO! Eseje za slovenščino vedno pišem pet.

VEDNO! To ni mogoče. A bilo je res. Takrat sem jokala pod šolsko klopio in se nadležnjem poskušala porezati z ne preveč ostrim šestilom. Skoraj zaobljeno konico sem nasilnodrgnila ob svojo nežno kožico, dokler se ni vdala in pokazala malo rdečine. Do konca osnovke some vsi zafrkavali.

Rekla sem si, da mi bo na gimnaziji vseeno za ocene. Potem pa sem prvi test za matematiko skoraj brez učenja pisala 100-odstotno in v hipu pozabila na svoj načrt. Pri francoščini smo si lahko prislužili plusdeset točk, če nam je v časovnem okviru testa uspelo izpolniti dodatno nalogo. Ker testi niso bili zelo težki, v razredu pa smo bile_i same_i ambiciozne_i dijaki_nje, smo tekmoval_e_i v tem, kdo bo imel več odstotkov čez sto.

Sprejeta sem bila na mednarodno maturo in želela sem študirati na Oxfordu ali Cambridgeu. Poprvih nekaj mesecih v MM-razredu Gimnazije Bežigrad pa sem zapadla v srednje funkcionalno depresijo. Znašla sem se v razredu, kjer so bili vse_i najboljše_i, nekatere_i skoraj nadnaravno inteligentne_i, druge_i pa tako disciplinirane_i in pridne_i, da mi je ob misli nanje, milo rečeno, šlo na bruhanje. Vedno sem se učila kampanjsko, ker mi je bila šola najmanj zanimiva dejavnost. Raje sem pisala pesmi, risala, hodila na dramski krožek, igrala violino in se ukvarjala s takšnimi in drugačnimi športi. Vsak dan je bil drugačen, in tako mi je bilo vseč. Niti pod razno se nisem želela vsak dan sproti učiti na primer matematike. Tako sem izgubila vsakršno ambicijo do študija na prestižnih univerzah in si rekla, da bom igralka. Nisem se veliko učila, a sem še vedno imela vse pet in postala zlata maturantka. Na igri na AGRFT-ju so mi rekli, da sicer talent imam, a se jim zdi, da mi primanjkuje življenjskih izkušenj in naj spet poskusim prihodnje leto. Prišlo je prihodnje leto in tokrat so se mi opravičevali, da nisem »pasala« v skupino, ki so si jo tisto leto zamislili. »Koliko si pa stara? Aja, 19, ah, potem pa lahko še prideš.« Super, ja, z veseljem, pejte u kurac. Tisto leto sem se preživljala s prodajanjem butičnih potičk v Stari Ljubljani.

Naslednjega oktobra sem se znašla na študiju medicine. Zakaj? Nimam pojma, ker sem imela dovolj točk na maturi in morda me je zanimala psihiatrija. Kmalu sem ugotovila, da me psihiatrija kolikor toliko zanima zgolj teoretsko, v praksi pa niti pod razno.

Po dveh letih sem sama pristala pri psihiatru, in to mi je zgolj potrdilo hipotezo, da psihiatrija ni zame. Vpisala sem se na študij vizualnih umetnosti. Dobila sem antidepresive, ki so mi sicer do neke mere olajšali anksioznost, sem pa baje postala precej manj empatična, zadirčna, predvsem pa sem izgubila strah do jemanja razno raznih tablet in praškov. Sledili sta dve

Aurel Cham

leti, ko sem svoje telo šopala z vsem razen heroína. »To bom pol, če bom RES hotla umret,« sem si rekla. Z drogami je prišla še primerna družba tipov, ki prežijo na lepe naivnice, kot sem bila sama. Ko gledam nazaj in poslušam zgodbe drugih lepih naivnic, sem neskončno hvaležna, da sem jo odnesla le z gnusom in strtim srcem.

Diplomirala sem iz vizualnih umetnosti, imela nekaj razstav, naredila nekaj eksperimentalnih filmov, igrala v enem celovečercu in veliko videospotih, sama ustvarila videospot za res hud komad od res hudega benda, napisala veliko pesmi. Po dolgih letih sem čutila, da nekaj delam prav. Da je to moja pot. Da ne potrebujem ocen ali drog, da bi osmišljale moj obstoj. In tako, nekega lepega dne, nič hudega sluteč, dobim naslednje sporočilo od kolega iz gimnazije:

»Ej, Hannah, neki me zanima, ti si bla v gimnaziji tko top of the top, zdej si pa čis neki v umetnosti, kako to?«

Evo me, spet jst. Pijem peto kavo ob spremljavi dretja otrok iz vrtca pred blokom. Nos mam zamašen že več k pol leta in kontam zakaj mi je bog vzel šanso normalnega dihanja. Zdravnica mi je prejšnjič rekla, da sm mlada in da bo vse minie. Ne vem, kako nej ji dopovem, da je moja duša stara 80 let in da si bom glihkar odbila sinuse pa jih prodala na deep webu za 50 centov.

Treba bo urgirat. Pa ko smo že pri urgiranju, rabim enga starejšega gospoda s ful dobro osebnostjo in par milijonskim zmeskom na TRR tm do ene 30ga, ker sm ugotovila, da ta lajf k ga jst hočem furat s svojim 1.5€ na računu, noče furat mene. Pa mogoče pol lahk s tem gospodom presadiva sinuse, da se ne brukam s tem da komi diham, ko mi bo zapustil vse kar ma, in bom v neki versace obleki stala ob Leonardu DiCapriu. Po tem, ko se mu bom zlagala, da sm stara 24. Njegove bejbe majo rok trajanja !!

UMETNOST GLASOV – IZKUSTVENA DELAVNICA V SARAJEVU

Konec maja 2023 je v Sarajevu potekala tridnevna »Izkustvena delavnica o uporabi umetniških pristopov v delu z ljudmi, ki slišijo glasove«. Organizirala jo je »Mreža Zahodnega Balkana za slišanje glasov«, ki jo sestavljajo štiri organizacije iz Srbije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške in Slovenije. Delavnica je bila del projekta ERAMSUS+ z naslovom »Umetnost glasov«. Na delavnici smo se posvečali delu z likovno umetnostjo, z umetniško improvizacijo, s scensko umetnostjo in s književnostjo. Spodaj objavljamo vtise ene od udeleženk delavnice iz Slovenije.

Prvikrat stopim v prostor, malo sem nervozna, ker ne vem, kako bo, tudi jezika ne govorim najbolje. Je sploh prav, da sem tu, bom znala povedati kaj o sebi, če me bo kdo vprašal? Spet te moje znane skrbi in pomisleki ... Nato pa – obrazi, ki jih vidim prvič v življenju, a se mi zdijo domači, niti malo tuji. Vsak izžareva toplino, srčnost, sprejemanje, odprtost, sočutje, pristno in iskreno dobroto, ki jo je dandanes tako težko najti v svetu. Ne mislim, da je ni, le tako smo se zaprli sami vase in odtujili, da si je ne zmoremo ali znamo več pokazati. V pozdrav si stisnemo roke, nasmeški na obrazih v trenutku odplavijo vse skrbi glede jezika, morebitnih vprašanj ali tega, da se v skupini ne bi znašla, saj znam biti v interakcijah z ljudmi, ki jih ne poznam, precej nespretna, sramežljiva in zaprta. Spone, ki me obdajajo in nemalokrat omejujejo, tu v hipu popustijo in padejo s telesa. Ostanjejo zgolj sreča, hvaležnost, blaženost. Čutim, da bo ta vikend nepozaben, zato skušam biti maksimalno prisotna v vsakem trenutku in uživati, se zgolj prepustiti in dovoliti, da me dogajanje popelje s seboj. V življenju to redko storim, saj težko zaupam, da bo na koncu vse dobro, prevečkrat me je strah. A tu so ljudje, ki jih – z izjemo štirih, s katerimi smo pripotovali iz Ljubljane – ne poznam, a vem, da mi bo z njimi dobro.

Tam smo zato, da bi spoznali umetniške pristope, ki jih lahko uporabljamo pri delu z ljudmi, ki slišijo glasove oz. imajo izkušnje s težavami v duševnem zdravju. Res dobimo veliko znanja in nasvetov, ki si jih skušam v čim večji meri vtisniti v spomin, da bi jih lahko nekoč tudi sama uporabila pri pomoči in podpori tistim, ki se bodo znašli v stiskah. A dobimo še mnogo več, saj imamo obilo priložnosti za spoznavanje sebe, prepoznavanje svojih občutkov, čustev, poglobitev v globine notranjosti ali podzvesti, kjer že dolgo nismo bili. Pišemo scenarij filma, ki pripoveduje o našem življenju. Jezi me, ker se tako malo spomnim. Sploh težko je otroštvo, ki je bilo sicer zelo lepo, a konkretni dogodki prihajajo tako počasi. Preveč sem neučakana, stalno pritiskam nase in pričakujem od telesa

Foto: osebni arhiv

in misli, da bodo tem zahtevam sledili. Moram nehati, to me zgolj obremenjuje, pomaga pa čisto nič, saj v takih trenutkih slej ko prej zablokiram. Ta vikend zagotovo ni namenjen temu – voditelji delavnic nam večkrat povedo, da nam ničesar ni treba delati na silo, če čutimo, da nam nekaj ne prija, lahko brez težave tisto stvar preskočimo. Kako osvobajajoče! Ves čas moramo sicer delati tisto, kar nam rečejo drugi, slediti šolskim navodilom ali zahtevam nadrejenih v službi. Tu pa se lahko zgolj prepustim, prisluhnem sebi in si dovolim, da mi telo samo pove, kaj mu ustreza in kaj ne. Zakaj tega ne storim večkrat? Me res omejuje življenjski ritem ali se bojim, da me v notranjosti čaka še mnogo nepredelanih stvari, ki me malce bremenijo, a ne toliko, da bi se odločila spoprijeti z njimi? Mislim, da se bom počasi podala na to pot odkrivanja svojih globin, saj sem v teh treh dneh prejela toliko spodbudnih besed in dobila občutek, da vsi tam zbrani zaupamo drug v drugega in verjamemo, da v sebi skrivamo veliko več moči, kot si mislimo.

Zaupati vase, zaupati življenju, zaupati v dobro v ljudeh ter iskati pozitivno na tem svetu. Verjeti v to, da se bo na koncu vse izteklo tako, kot je prav. Skrbeti zase, imeti se rad, poslušati svoje telo in njegove želje, sprejemati vse lepo, kar nam prinaša življenje. Tudi težke trenutke. Jih sočutno objeti, potrpeti z njimi in jih nato spustiti, da odidejo. Živeti odprto in v svoje življenje spuščati druge. Dovoliti, da vstopijo, kajti mnogi želijo le dobro. Ni jih malo, ki so na tem svetu, da bogatijo življenja drugih, jih osrečujejo in v njihovih stiskah vidijo darove, ki jih krepijo, ne slabijo. S tem odpirajo oči tistim, ki te stiske živijo, in tako postaja življenje lažje, lepše, polnejše. Takšne ljudi sem spoznala tukaj in neizmerno sem hvaležna zanje. Tudi če se ne bomo več videli, bodo za vedno v mojem srcu.

Rebeka

Foto: osebni arhiv

POLJUB

Tvoja usta so polna pepela ,
tvoja usta so polna izgorelih ljubezni,
minulih časov, minulih let in dni,
vendar je v pepelu še iskra, ki tli
v želji po ljubezni, kot nekdani.

Tvoje ustnice so željne dotika,
prav lahnega, prav bežnega,
tvoje ustnice so željne dotika,
dotika kristala, dotika snežnega,
v ... v spominu speč poljub, se topečega,

vročega, strastnega, trajajočega,
v dušo vtisnjenega, v usta zapisanega,
v tvojem skitem upanju,
da se srce vname in vzplamti ...
da v ogenj poljub ponovne ljubezeni zagori.

Aljoša Rode

ZGODBE IZ NARCOTICS ANONYMOUS: BREZ IZHODA?

V čast mi je, da bo objavljena tudi moja zgodba. Naj takoj na začetku povem, da bom opisala vse vidike svoje bolezni odvisnosti – ne samo od psihoaktivnih snovi, temveč tudi nekemično odvisnost, saj sem bila odvisnica že dolgo pred tem, preden sem sploh vedela, kaj je droga. Vsak odvisnik ima kombinirane približno 3–4 odvisnosti, a se mnogi nekemičnih pogosto sploh ne zavedajo. Tudi sama se jih nisem, a so me prav tako spravljal v hud obup in nesrečo. Zdaj pišem tok misli iz srca in jih ne želim cenzurirati.

Moja bolezen odvisnosti se je začela v osnovni šoli, in sicer z motnjami hranjenja. Imela sem kombinacijo anoreksije in kompulzivnega prenašanja. Torej je seme moje bolezni odvisnosti posejano že takrat.

Pri nas v družini ni bilo nobenega alkoholika ali odvisnika, vsi so bili pridni delovni »normalni« ljudi, ki so mi nudili veliko ljubezni, le oče je bil precej čustveno nedostopen, čeprav me ima zelo rad. Bila pa je prisotna močna odvisnost od odnosov. Babica se je neprestano vmešavala v hišo in zakon moje mamice, in zaradi tega je bilo ogromno živčnosti in napetosti. Tudi batine sem dobivala za brez veze, ker je bil ati živčen, tako da je vse skupaj le pustilo nek davek na meni, čeprav se tega takrat nihče v družini ni zavedal.

Nekemična odvisnost, ki je v meni posejala svoje seme že v najstniških letih in se me je držala celi dve desetletji, je bila odvisnost od odnosov. Izbirala sem si moške, ki so bili fizično ali čustveno (ali pa oboje) nedostopni, poleg tega pa so imeli do mene še arogantno-ignorantski odnos. Na take sem bila čisto nora, medtem ko me tisti, ki so bili prijazni, ljubeči in bi mi nudili normalno zvezo, niso privlačili. Takrat sem mislila in verjela, da jih noro ljubim in da me noro privlačijo. Nisem vedela, da mi nudijo nekemični zadetek, da se ga zavedam s svojimi nevrotransmiterji v možganih.

V moji družini je bila zelo poudarjena vrednota šola. Bila sem briljantna učenka in sem se vpisala na eno najzahtevnejših fakultet. Cele dneve sem se učila in ves svoj čas prilagodila šoli, da je bilo vse briljantno narejeno v prvih rokih. To so bili hudi stres in pritiski, in seveda sem potrebovala potem odlom, nagrado, sprostitev. Ta odlom in sprostitev sem najraje doživela z dobrim seksom z moškim, ki sem ga noro oboževala. Ali pa sem se šla po izpitih sprostiti na revj parti.

Vsa štiri leta gimnazije sem hodila na partije povsem čista, šele v drugem letniku faksa sem prvič poskusila polovičko ekstazija. Naslednjih nekaj let sem se drogirala samo po izpitih s plesnimi drogami (ekstazi, spid), nekajkrat letno je padel kak halucinogen, najraje v naravi (gobice, tripček, nexus). Ko mi je bilo najtežje in sem doživljala največ stresa zaradi izpitov, sem si rekla *stisni zobe in zdrži, naredi jih briljantno, čaka te nagradica*. V predalu sem namreč imela nekaj ekstazijev, ki so me motivirali za nadaljnje učenje.

Droga in dober seks sta mi pomenila sprostitev in nagrado po izpitih. In tudi seksualna odvisnost se je pri meni stopnjevala. Začela sem obiskovati svinger zabave, nato pa vstopila tudi v prostitucijo, čeprav mi ni nikoli nič manjkalo finančno. Začela sem iz užitka, vsaj jaz sem tako mislila, v resnici pa sem to storila zaradi svoje seksualne odvisnosti.

Glede prostitucije v detajle ne bom šla. Kogar zanima več, lahko posluša intervju z mano v dveh delih na Radiu Študent: Šeherezadina tisoč in ena noč, oddaja Klopca pod svobodnim soncem, marec in april 2023. Je pa to bistveni mejnik moje

Foto: Sandra Rožan

bolezni odvisnosti. Šele s prostitucijo sem si odprla pot v pravo odvisnost od droge, saj so nam stranke redno nosile kokain. Parti droge in halucinogene sem še vedno jemala postransko, sicer pa je glavna droga postala kokain. Uživala sem tudi sodobno sintetiko (mefedron, sladoleđ ...), skratka vsa poživila, niso pa me pritegnile droge, ki človeka umirijo in uspavajo. Ni mi bil všeč ne heroin ne tableti.

Postopno sem postajala odvisnica. Nekomu, ki se nikoli ni drogiral, bi opisala nekako tako: podobni občutki so me prevevali ob kokainu in moških – torej kemična in nekemična odvisnost –, metuljčki, mravljinčki, rdečica me je oblila, pulz mi je nabilo, in tudi pri kokainu sem čutila take občutke, kot da sem noro zaljubljena. Torej do obojega taka strast in tako poželenje, da se jima ne moreš upreti. Da pa slučajno tole ne bi bilo videti kot poveljevanje drogiranja, moram omeniti, da je, ko droga spušča, peklensko: živčnost, tesnoba, depresija, grozna skurjenost. Dalj časa, ko sem se drogirala, dalj časa sta moje telo in um potrebovala čas za regeneracijo po žuru, dokler moje življenje ni bilo sestavljeno samo še iz zadevanja in prihajanja k sebi po »odlomih«.

Ker sem služila s prostitucijo, sem vedno imela denar za drogo. Nikoli mi ni bilo treba ne krasti, ne goljufati, ne manipulirati. Sem imela pa drug problem. Kot prostitutka, lepa, mlada, naivna punca, ki je polna denarja, sem bila tarča vseh vrst manipulatorjev, kradljivcev, izkoriščevalcev, hustlerjev. Polno takih osebkov se je nalepilo name. Tako sem bila v drogeraških krogih velikokrat okradena, oropana in posiljena. V meni sploh niso videli osebe, ampak samo, kaj bi lahko dobili od mene, seks, denar ali drogo, po možnosti pa vse troje.

Zaradi vseh teh dogodkov, ki so se stopnjevali do te mere, da je bilo ogroženo že moje življenje (odločitev je padla po ropu in posilstvu z nožem na mojem vratu), sem se odločila oditi na detoks, potem pa se vrniti v svoj poklic, iz katerega sem diplomirala pred nekaj leti. Drogirati se nisem nehala, so mi pa tam popravili določene vedenjske vzorce, da nisem več pritegnila storilcev in sem doživljala precej manj scen. Slaba stran CPZOD-ja pa je bila, da so me kljub obljubi o strogi diskretnosti ožigosali in vse vpisali v mojo

zdravniško kartoteko. Tako nisem mogla dobiti službe v svojem poklicu, kar me je izjemno prizadelo. Izgubila sem zaupanje v institucije in bila primorana še naprej ostati v prostituciji.

Resnično pa sem začela propadati, ko sem se preselila k dedku v hišo. To potezo sem storila namenoma, da ne bi imela več svojega prostora za žuranje. Še sanjalo se mi ni, kako toksičen in moten osebek je, pravi energijski vampir. V tej hiši se je moja bolezen poglobila za gotovo dvajsetkrat. Tu sem se prvič začela drogirati tudi sama, ne več zgolj v družbi in ne več zgolj za žur ali iz dolgčasa. Temveč kot sproščanje ventilov od vsega hudega.

Ker sem živela pri dedku, je družina pričakovala, da bom njegova hišna gospodinja in negovalka, ker tam zastoj živim. Jaz pa te vloge nisem zmogla, ker sem bila ves čas tako utrujena in brez energije, skurjena od droge, on pa mi je izsesal še zadnje kapljice energije. Moja soba je bila razmetana, vse je ležalo po tleh, smeti, kupi oblek, tudi drugih prostorov nisem vestno pospravljala. Nepospravljena hiša je bilo glavno jabolko spora med mano in družino, vsi so se spravljali name, me zmerjali, žalili, kako lena sem. Bila sem grešni kozel in strelovod za sproščanje družinskih frustracij. Konstantno gnjajenje in psihiiranje sta me gnala še v večjo tendenco po sproščanju ventilov z drogo.

V hiši sem preživela sedem let, zadnja tri leta neuspešnih poskusov odselitve sem dojela, da sem ujeta v tem peklu. Denar sem vedno pošmrkala, preden sem se utegnila odseliti. Bila sem v fazi, ko se mi je že navzven videlo, da sem odvisnica. Na obrazu sem imela drogeraške tike, tj. trzaje obraznih mišic, zaradi katerih tudi laik opazi, da s teboj nekaj ne štima.

Vedela sem, da sem v slepi ulici in imam dobro tlakovano pot v brezdomstvo. Vedela sem, da me bo takoj, ko dedka ne bo več, stric zabrisal na cesto. Vedela sem, da moram preprečiti, da poleg vsega postanem še brezdomka. A kako? Niso mi uspeli pomagati ne Drogart ne CPZOD, niti osem terapevtov, komuna mi tudi ni dišala ... In sem se spraševala, kaj še lahko poskusim, preden postanem brezdomka. Pa sem ugotovila, da teh narkičev oz. programa NA še nisem poskusila. In sem iz firbca, povsem brez pričakovanj, šla pogledat.

Povsem me je očaralo, da sem prvič videla srečne abstinentne, ne pa zatrtih in zafrustriranih. Ni bilo avtoritete, nihče mi ni ničesar vsiljeval ali narekoval, kaj jaz moram ali česa jaz ne smem, nihče me ni poskusil stlačiti v predalček »normalnih« ljudi. Energija teh srečnih abstinentov, po vzoru katerih sem si sama sestavila svojo zgodbo okrevanja, me je povsem prevzela. Zato sem se odločila, da pridem večkrat. Na srečanja sem hodila z veseljem in iz lastne želje, saj nihče ne vodi evidence udeležbe.

Zelo me je pritegnilo, da je za novinca to zelo enostaven, prav nič zakompliciran in težak program. Kot novinka sem se uvajala v »nov režim« življenja, torej v abstinenco. Držala sem se načela »samo za danes«. Torej je bilo pomembno, da *samo danes* ne vzamem droge in da čista prebrodim dan. In naslednji dan vse ponovim – samo danes bom ostala čista. Takšen stavek se sliši veliko manj strašljivo, kot če bi si rekla *nikoli več ne bom vzela droge*, in res bi me v tistem obdobju taka misel prestrašila, da bo moje življenje odslej pusto in dolgočasno. Oprijela sem se nečesa, kar se mi je v tistem dnevu zdelo izvedljivo. In tako dan za dnem, dokler se mi ni v možganih vzpostavila nova nevronska pot. Zame je postalo »normalno«, da sem bila čista.

Imaš težave z drogo?

Morda ti mi lahko pomagamo ...

041 861 776

Narcotics Anonymous

www.na-slovenija.org

Sicer pa je to duhovni program, kjer sem si izbrala tudi mentorico, s katero sva si začrtali 12 korakov. Po vsakem koraku postajam boljša verzija sebe – kot čebula, ki se lupi po plasteh. Redno so na sporedu tudi konvencije, kjer se dvakrat letno družimo odvisniki v okrevanju iz vseh dežel. Program Narcotics Anonymous je prisoten po celem svetu, delimo si svoje izkušnje okrevanja, občutke, moč in upanje. Tudi zažuramo ga skupaj, a vsi povsem čisti in se imamo super. Dokončno se mi je razblinil dolgoletni mit, da je čisto življenje pusto in dolgočasno. Spoznala sem, da je čisto življenje brez skurjenosti in pehanja za drogo lahko še kako sproščeno in veselo. Zelo me je pritegnilo tudi to, da s(m)o tu vsi brez maske oz. fasade, povsem avtentični, brez fejkjanja in igranja, saj v naši skupnosti ne potrebujemo mask, da bi nas ljudje sprejeli ali imeli rajši.

Nisem takoj abstinirala, ampak je trajalo še dve leti, ko sem bila malo na *off and on*. Po vsakem recidivu so me sprejeli nazaj z odprtimi rokami in moram reči, da mi ni bilo nikoli nerodno priti nazaj in priznati, da sem ga bluznila. Nihče me zato ni pribil na križ, saj tam vsi vemo, da je recidiv zgolj del poteka naše bolezni. V veliko olajšanje mi je bilo spoznanje, da če ga bluznem, še ne pomeni, da sem slabička ali luzerka, pač pa je to bolezen. V preteklosti sem večkrat slišala: »Pa tako si pametna, kako si mogla tako zabluziti?« Bolezen ne izbira med pametnimi in neumnimi, izobraženimi ali neizobraženimi.

Tu sem prvič naletela na ljudi, ki me imajo radi kot osebo zaradi mene in opazijo vse moje dobre lastnosti, ne zaradi koristi v smislu seksa, denarja ali droge kot v preteklosti, saj ničesar od tega več ne morejo dobiti od mene.

Danes sem čista že dobri dve leti, živim na svojem, opustila sem prostitucijo in imam normalno službo. Premagala sem tudi odvisnost od odnosov in imam ljubečega fanta, s katerim živim. Nič od tega mi ne bi uspelo brez podpore NA. Seveda v abstinenci ni vse poslano z rožicami, pridejo tudi težki trenutki, ki jih moramo *pregurati* čisti, ob tem imam vedno podporo svoje matične skupine, svoje mentorice in višje sile.

Verjamemo v Višjo silo – Boga, kakor ga vsak sam razume. To je duhovni, ne religiozni program. Vem, da mi Višja sila vedno stoji ob strani in bo poskrbela, da se bodo stvari dobro izšle ... Tudi takrat, ko se zadeve ne odvijajo po mojih željah ali ko sem v negotovi situaciji in ko nimam odgovorov na vse. Preprosto naredim, kar zmorem sama, izid pa prepustim Višji sili, ne da bi se zaletavala z glavo skozi zid in se požrla od skrbi.

Narcotics Anonymous so zadnja postaja za vse brezupne primerke, kot sem bila tudi sama, torej je še upanje za nas izgubljene. Zato ste prisrčno vabljeni v našo skupnost, v našo družinico NA.

Šeherezada Orleanska Phoenix

Kraljevi recenzor:

JAZZ CERKNO 2023

Za nami je še ena, tudi tokrat zelo uspešna izvedba festivala Jazz Cerkno, ki je ponudila obilo dobre muzike, razpete med *everyday* jazzom, sodobno improvizacijo in *free* jazzom. Devet koncertov na glavnem odru na Starem placu in obilo spremljevalnih koncertov in dogodkov, med katerimi je bil že 2. Jazzohod, pohod na Šebrelje, kjer se je v lokalni cerkvi odvil impro koncert Gala Furlana, po koncertu pa še ogled

Gal Furlan

Foto: Jože Balas

Tiger Trio

Foto: Jože Balas

Zlatko Kaučič, Disorder at the Border

Foto: Jože Balas

Aki Takase JAPANIC

Foto: Jože Balas

znamenitih Divjih bab za zainteresirane. Lahko bi sklenil z izrabljeno in uporabljeno frazo: *bil je jazz, bili so kalamari, bil je golaž in smukavc*, pa je bilo v resnici veliko več. Vsi koncerti, vključno s koncerti na *dan za lokalce*, so bili vrhunski, še posebej pa so izstopali Zlatko Kaučič z zasedbo Disorder at the Border, newyorško-tokijski elektroakustični dvojec Chrisa Pitsiokosa in Otoma Yoshihida, projekt Japanic Aki Takase, Tiger Trio ter za konec še Konstrukt & Rodrigo Amado. Hvala, Jazz Cerkno, za odličen program in še boljše vzdušje v Cerknem, zato se tudi radi vračamo.

Jože Balas, Foto Note

Otome Yoshihide (in Chris Pitsiokos)

Foto: Jože Balas

Rodrigo Amado (The Attic, Konstrukt)

Foto: Jože Balas

DRUGA GODBA 2023

Tako kot vedno je tudi letošnja Druga godba v svoji 39. izvedbi ponudila brezmejen svet v malem. Godbe, razpete med zahodom in vzhodom in tam nekje vmes. Godbe, ki so valovile med tradicionalnimi in sodobnimi vplivi, med starim in novim. Od elektro diskopopa do puščavskih blues rifov, od flamenka do soula in hip hopa, od avant-rocka z japonskim »soba« navdihom do avstrijskih jazz šlagerjev – pa kdo bo to sploh poslušal? Pa je šlo! In to z neverjetno lahkoto, veseljem in užitkom. Na odrih Kina Šiška, Tabora, Kluba Gromka, Channel Zero, Gale hale in še kje so navdušili skoraj vsi nastopajoči, še posebej pa PoiL

Damon Locks & Ken Vandemark

Foto: Jože Balas

La Chica

Foto: Jože Balas

Sudan Archives

Foto: Jože Balas

BCUC

Foto: Jože Balas

Ueda, Damon Locks & Ken Vandermark in Bcuc. Zgodila se je Druga godba, ki je nekako spominjala na njene (vsaj zame) zlate čase v drugi polovici 80. in prvi polovici 90. let. Vendar bolj raznolika in še bolj barvita, širša. Verjamem, da je pridobila poleg že malce postaranih in zvestih poslušalcev tudi precej mladih in novih navdušencev. No, žurali smo takrat vsekakor bolj noro, kot ga žurajo danes. Pa brez zamere!

Jože Balas – Foto Note

HARi ViDERCi

Foto: Jože Balas

PoiL Ueda

Foto: Jože Balas

CANKARJEV DOM: LAURIE ANDERSON, 5. 6.

»Med koncertom ne pošiljajte sporočil. Prepovedano je fotografiranje in snemanje.« Pripnite pasove. Letimo! Laurie je le ena. Manipulatorka? Ne. Eksperimentalistka? Deloma. Odtrgana? Do fundamenta. Z bedom je ustvarila tako urejen kaos, da je gate trgalo. Dobesedno! Pank? Jazz? Etno? Impro? Industrijski rock? Nič od tega. Tej glasbi se preprosto reče Laurie muzika. To je samo za poslušati, saj se z besedami ne da opisati polnosti celega dogodka. Tako da na koncu to sploh ni bil koncert, temveč nekakšen eksperimentalni

glasbeni projekt. Neprecenljivo. Kljub visokim cenam vstopnic je bila Gallusova dvorana precej napolnjena. In glede na to, da je imela rojstni dan, ji je dvorana na koncu zapela Happy Birthday. Ampak da ne pozabim ... Laurie je kljub letom še vedno prav *gajstna pupa*. Tako za uho kot za oko.

Taubi

Foto: Stephanie Diani

Laurie Anderson

KINODVOR: ZVERI

Gremo v Kinodvor? Ja, potem pa podimo gledat špansko-francoski film o francoskem paru, ki je novi dom našel nekje v Galiciji. Tam sta obnavljala stare hiše in pridelovala ekološko zelenjavo. Že v začetku sem si rekel »ajme, ker seljaki«. Sploh ko vidim dogajanje za mizo v vaški – če bi temu lahko tako rekel – gostilni. Tam sta tudi sosedu para, dva brata. Starejši je vodja krdela, sami divjaki, le mlajši brat je malo počasen zaradi padca s konja. Na piko so zaradi

lokalnih nesporazumov vzeli dotični par, ki živi to mukotrpno življenje. Nato se začne lov. Zlahka bi potegnili vzporednice z obiskom safarija. Dve zveri si pripravljata priložnost, da ulovita svoj plen, saj par ni bil pripravljen podpisati, da se strinjata s postavitvijo vetrnic na zemljišču teh krivolovcev. Pa se začne pravi seljački triler, v bistvu zelo napet. Dokler proti koncu filma ... Ups, kvarnik (spoiler, op. ured.). Kar sami si oglejte Zveri iz divjine. Priporočam! Kinodvoru

Vir: Kinodvor

pa se v imenu društva zahvaljujem za deset brezplačnih vstopnic.

Boki

KINODVOR: DVANAJSTEGA PONOČI

Ogledali smo si film *La nuit du 12*, ki je po žanru detektivski triler in prikazuje delo kriminalistov. Francoski filmi so mi že dolgo všeč. In kriminalno dejanje zažiga žive osebe ni lahka preiskava. Preplet preiskave in osebnih zgodb nas popelje v razmišljanje o človeštvu nasploh. Z osebnimi travmami in stresom na delu. Brez lažnega moraliziranja in olupševanja.

Brez pretiranega povečevanja ali celo zaničevanja. Film je slavil na letošnji podelitvi cesarjev, kjer je osvojil kar šest kipcev, tudi za najboljši celovečerec. Hvala Kinodvoru za podarjene vstopnice in lepo preživetvo popoldne.

Xena

Vir: Kinodvor

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE: ŽBAM!

Režija Vito Taufer, besedilo Simona Semenič. Žbam! je zelo dobra komična drama, prepletena z grozo. Ženske, vsaka s svojimi težavami, se zbirajo na vaji, da bi uprizorile poetično, avtorsko dramo z naslovom Divči Valka. Igrajo jo izvrstni igralci, preoblečeni v ženske. Med seboj na vaji in s svojimi moškimi imajo kup težav. V predstavi je uprizorjeno tudi posilstvo, ki je odigrano na humoren način, a na obrazu pusti grozo. Gledalec se zamisli nad njihovimi besedami in dejanji. Ali ni tako tudi v naših življenjih? Ali ni bilo tako pri nekom, ki ga poznamo? Režiser Vito Taufer je izvrstno vodil igralsko ekipo. V režiji ni ne preveč ne premalo režijskih vložkov. Všeč sta mi bili tudi glasba

in kostumografija. V vlogi Julijane mi je bil igralsko zelo všeč Uroš Maček, a izvrstni so bili vsi. Mar ženske res poznamo svet moških do obisti? So odnosi med moškimi in ženskami res tako zapleteni?

O posilstvu je žensko sram govoriti, sramuje se sama sebe in svojega telesa in jo zaznamuje za celo življenje. So morda kje ženske, ki so močnejše od moških? Odgovorite si sami. Žbam! te zelo pritegne. Super je! Bravo vsem! Slovenskemu mladinskemu gledališču se zahvaljujem za podarjeni vstopnici.

Barbara Jozelj

Izza rešetk:

MEDVED V KLETKI

POVŠETOVA LJUBLJANA

1. dan

8. 5. 2023: Na sprejemni so mi najprej pregledali vse stvari, nato sem se moral sleči do golega, da so pregledali še mene. Namestili so me v 3. nadstropje. Zajtrk je bil v redu, pašteta, jabolko, kruh. Od 9.30 do 11.30 je bil sprehod, zatem kosilo. Sem kar v redu. Edino s terapijo nisem zadovoljen.

2. dan

Zaradi pomanjkanja flokijev sem se zbudil zelo utrujen in v bolečinah (Flormidal, op. ured.), nato sem s cimrom, preden me je zabril na 3 milimetre, spil kavo in pojedel zajtrk. Vse gre po ustaljenem urniku: kosilo, tuš, večerja in počitek.

3. dan

Čakam, da mi pregledajo računalnik, če je vse po predpisih, da bi ga lahko imel v sobi, ampak od tega ni bilo nič, kar me je zelo razžalostilo. Vsaj še teden dni bom moral čakati nanj (obsojenec ima lahko v celici prenosni računalnik, a morajo biti odstranjeni kamera, mikrofoni, wireless in Bluetooth, op. ured.).

4. dan

Zjutraj pijem kavo in mislim na kolege in kolegice zunaj. Vesel sem, da sem končno na suhem, saj deževnega vremena kar ni hotelo biti konec.

5. dan

Danes smo dobili v sobo še nekoga in smo zdaj polni. Novi je prinesel televizijo, tako da imamo kaj za gledati. Preživel sem še en dan in vsak je enak drugemu. Lep pozdrav z gnile Povšetove.

DOB PRI MIRNI

1. teden

15. 5. 2023: Danes so me s Povšetove premestili na Dob. Prvič sem v tako velikem zaporu. Najprej so me nastanili v bolniško sobo. Nadzor je mnogo strožji kot v Ljubljani. Obiskala sta me terapevtka in gospod načelnik, v sredo pa so me premestili v blok št. 5, v sobi nas je 14. To ni malo in Bogu hvala, da so cimri kar v redu. Sicer sem se takoj sprl z nekom, ki je imel dosti za povedati, ker sem nov v »njegovi« sobi. No, naslednji dan sva se že spajdašila. Vedno sem mislil, da tukaj ni droge, ampak sem se motil. V petek sem v kantini napravil še zadnji evro, zato sem se veselil ponedeljkove pošte. Tu notri ne moreš zaupati nikomur, kar sem najprej opazil pri posojanju denarja. Posodil sem deset evrov, a jih nisem dobil nazaj, pa jih tudi ne bom. Hrana je sicer kar v redu, pazniki pa fino zajebani, a nič ne de. Še vedno čakam na računalnik, a izvem, da ga ta mesec ne bom dobil, ker imajo preglede samo enkrat mesečno in sem ga ta mesec žal zamudil, ker sem »prepozno« prišel na Dob.

2. teden

Ponedeljek je, vstal sem ob 6.20 in vzel jutranjo terapijo. Zdaj čakam 8. uro, ko delijo metadon. Nato moram počakati še na denar, ki so mi ga poslali Kralji ulice, da bom imel za kantino. Ker sem v zaporu, so mi javili, da sem prejel zadnjo socialko. Dvignil sem stotaka, preostalo pa dal na depozit, saj mi je to

Foto: KdesignZV

za en teden dovolj. V torek sem šival številke na obleke. Če jih želiš prati, moraš namreč najprej zašiti svojo identifikacijsko številko na njih, da se ne zamešajo. To je povsem drugače kot na Povšetovi. Tam ne potrebuješ številke, tukaj gre pa čisto vse po številkah obsojencev. Vseposvoda si obravnavan kot številka brez imena.

V sredo sem si v zaporniški kantini nakupil filtre, tobak, sladoled, čips itn. Zapravil sem 70 evrov, ampak naj mi bo, saj imam še 350 evrov na depozitu. Prihodnjič moram kupiti tudi znamke in kuverte, da pošljem ta dnevnik Kraljem ulice, da ga lahko objavijo v naslednji številki. Teden je sicer minil hitro, saj sem začel brati knjigo. V petek pa sem v kantini napravil še zadnji drobiž od tistih sto evrov. V soboto je bila na meniju suha večerja, ampak glej ga zlomka, dobil sem jo že pri kosilu, bile so ribe v konzervi, ki jih ne maram, vendar jih bom moral pojesti, da ne bom lačen. Moral si bom kupiti kaj za takšne primere, denimo evrokrem ali arašidovo maslo. Tudi sobota in nedelja sta hitro minili. Malo sem čistil sobo, malo bral knjigo ter šel za tri ure ven na sprehod. V ponedeljek sem raport zamudil za tri minute. Prva greška, da se nisem pravočasno zbudil. Spet berem knjigo in časopis, da mi dan hitreje mine. Moram pa res v četrtek kupiti kuverte in znamke, da končno lahko pišem svojim dragim Kraljem. Glede oblek sem izvedel, da imam od dolgih hlač in puloverjev lahko samo trenirke, ker mi drugega ne bodo oprali. Drugo perilo je lahko kakršno koli, tako da upam, da mi še niste poslali paketa z oblekami, ker kavbojke in pleteni puloverji ne pridejo v poštev. Želim si predvsem kratkih hlač in majic pa sedem boksark in sedem parov nogavic. Upam, da ne zahtevam preveč. Hvala!

Kočevski medved, ZPKZ Dob pri Mirni

POROD IN NAJVEČJE DEJANJE LJUBEZNI

To je nadaljevanje prejšnjega dela, kjer sem pisala o nosečnosti v težkih razmerah, a težje stvari, kot sem jo naredila po rojstvu sina, ne pomnim. Uživate v branju.

Iz Varne hiše Stigma (za uživalke nedovoljenih drog), kjer sem bila nastanjena, smo se peljali na pregled, saj smo nekako uredili zdravstveno zavarovanje. S seboj sem imela torbo iz blaga z najnujnejšimi potrebščinami. Med vožnjo sem okoli mednožja začutila nekaj mokrega. Mokrota se je širila navzdol. Fak, odtekla mi je voda! Zaposleni T., ki je vozil, je prebledel, zadaj pa je bil S., vodja programa. Res nerodna situacija, smrtna tišina. Pa smo se namesto na pregled odpeljali neposredno v porodnišnico. Na vhodu sem jim pokazala mokre pajkice. Med sedenjem v čakalnici sem segla v torbo po telefon, ki je bil ... moker!? Pravzaprav je bilo vse mokro. Tako smo spoznali, da mi v bistvu ni odtekla voda, temveč je puščala plastenka z vodo, ker je nisem dobro zaprla.

Zdaj pa k resnim zadevam. Teden dni po štoriji z vodo sem zakravela. Ni bilo časa, da se pozdravim, saj dilerja ni bilo. Z mano je bila prijateljica, ki je ne bom imenovala, je pa trenutno prav tako na Igu. Bilo je leta 2020. V porodni sobi sem bila približno 12 ur, od tega sem kar šest ur aktivno rojevala. Uff, predolgo. Bila sem tudi nakrizirana. Prijateljica je bila prisotna, za podporo sem ji še danes hvaležna, čeprav ne govoriva več. Ko sem

končno še zadnjič potisnila, se je zaslišal jok. Bil je zdrav trikilogramski fantek. Do takrat namreč nisem vedela ne spola, ali je zdrav, nič. Moja nosečnost ni bila vodena. Bila sem utrujena, a srečna, da je v nasprotju z vsemi pričakovanji otrok zdrav. Boril se je že v trebuhu. Dan po rojstvu je začel hudo krizirati, zato je šel na drug oddelek. Ko vidiš svojega novorojenega otroka, kako se trese in kriči od krize, občutki krivde skočijo do neba in so še danes prisotni. V porodnišnici sem ostala teden dni, saj nisem imela kam iti, z otrokom pa še manj. Sin je v porodnišnici ostal dva meseca, imel je hud neonatalni odtegnitveni sindrom, po domače krizo. Dobival je morfij, ki so mu ga postopoma nižali, drugače pa je bil zdrav. Občutki, ki sem jih ob tem doživljala, so se globoko zarežali v srce in dušo. Šla naj bi v materinski dom, saj mi otroka niso vzeli. Na sestanku s CSD-jem in drugimi sem povprašala o možnostih posvojitve. Zavedanje, da sem odvisna, depresivna in praktično brezdomna, mi ni dalo miru. Sem otrok staršev narkomanov, zakaj bi bil še on? Rejništvo sem videla kot možnost, a kar sem slišala od drugih odvisnih mam, mi ni bilo všeč. Otroci so bili leta in leta v reji, brez pravega občutka pripadnosti. Vem, da se je otroku težko odreči, a za tisti redni mesečni stik sem se odločila svojega otroka prepustiti boljši prihodnosti. To je moj pogled, ni nujno, da se vsi strinjajo z njim. Tako sem mu iz ljubezni, ki jo

OpenClipartVectors

lahko čuti samo mati, podarila družino in življenje, o katerem sem sama lahko le sanjala. Čeprav je posvojen, imava stike. Posvojitev je t. i. odprtega tipa, kjer imaš stik z družino in otrokom. Par, ki ga je posvojil, ne more imeti svojih otrok. Poleg mojega sina sta posvojila še dve leti starejšega bratca, lani pa še dojenčico. Veliko potujejo in res sta super osebi. Želita me v sinovem življenju in mi pošiljata kupe fotografij. Zelo sem srečna, da se je moja odločitev izkazala za pravilno. Mirna sem, ker vem, da je zanj več kot dobro poskrbljeno in je ljubljen. V bistvu ni besede, ki bi opisala, kako zelo sem hvaležna za njegovo družino in kako sta onadva hvaležna meni. Jaz sem jima podarila sina, onadva pa meni zavedanje, da je on na varnem in bo odrasčal v čudovitem in stabilnem svetu, daleč stran od stvari, ki sem jim bila priča kot otrok. Pravijo, da če nekoga res ljubiš, ga izpusti. To sem storila jaz.

Sabina, ZPKZ Ig

REZERVAT: DNEVNIK OBSOJENCA 0-118/2015

Ta dnevnik je resnična zgodba življenja v ZPKZ Ljubljana, Povšetova ul. 5. Pisati sem ga začel 26. 4. 2015. Naj vam ga bo v veselje brati in naj vam nekaj da, kaj koristnega. Glede na to, da se najde v njem tudi kaj nepojasnjenega, čudnega, nedorečenega, naj vas ne bo sram. Vprašajte. Moj elektronski naslov vam je vedno na razpolago: taubi66@gmail.com.

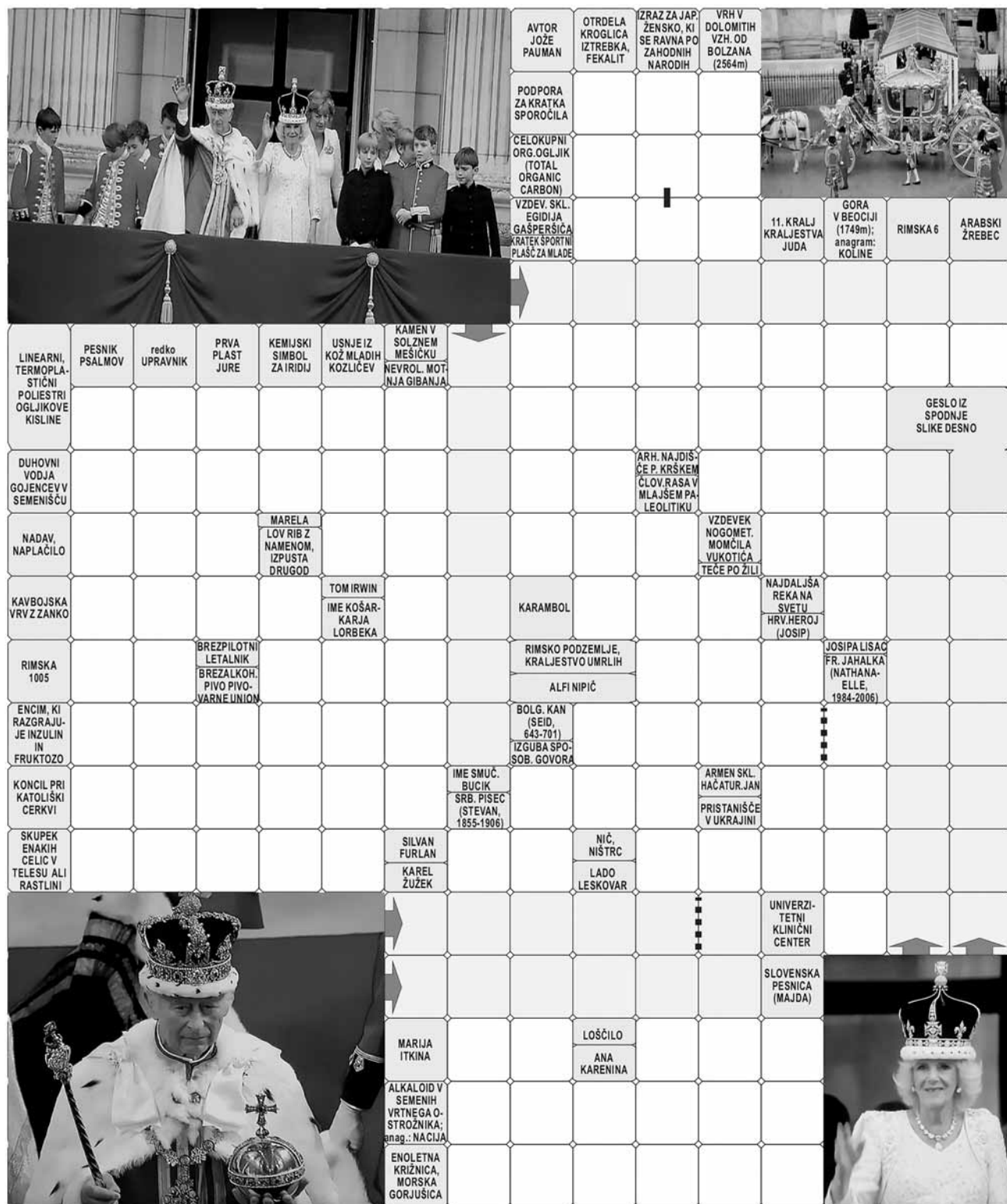
Ponedeljek, 27. 7.

Spet ena posrana neprespana noč. Spet sem mislil na brezveznost življenja. Na samomor. Naj prerežem žile na vratu ali na dimljah? Le na rokah ne. Kako brezvezno. Vedno, kadar razmišljam o tem, da bi zapustil to življenje, ga nikoli ne. Kakšen smisel ima to? Ko sem delal samomor, tega nikoli nisem načrtoval. Le odločil sem se, in to je bilo to. Zdaj pa ... Dan je minil kar v redu. Ležim na svoji postelji s knjigo. Nikogar v sobi nisem registriral. Le pedagog me je dvakrat zmotil pri branju. Danes je dobil moj raport za obiske in je prišel. Češ naj napišem, kdo me bo hodil obiskovat (Kralji,

Ekvator, Sintropija in Dekleva). Pa saj ja že imajo ta seznam. Nimajo. Rekel mi je, da je moj list za obiske prazen. Kako? Pa saj sem že imel obiske. Toda raje sem mu obljubil, da ga takoj napišem, kot da bi se prepiral. Vendar ... kako so izvajali te obiske? Kje imajo evidenco? Me le jebejo v glavo? Je zatajila njihova interna birokracija? Me spet preizkušajo? Nočem se ukvarjati s temi mislimi, a vseeno mi bombardirajo možgane. Poleg tega lahko iz vsake skupine prijavim le enega plus Deklevo. Ja, njega se nekako bojijo. Le enega? Sem kaj pozabil? Je bilo pred slabim mesecem tudi tako? Ne vem. Možgani me vedno bolj zapuščajo. Tudi knjige že dolgo nisem pisal. Dve pismi še čakata, da odgovorim. Ne gre. Le ritual tega dnevnika še ostaja. Čeprav težko. Ta dnevnik je nekako še edina vez, ki drži mojo glavo na svobodi. Upam, da mu jo tudi uspe obdržati na gladini. Zvečer sem opravil še telefonski klic, in to zastonj – ta pametni so zdaj na dopustu.

Taubi, ZPKZ Povšetova

NAGRADNA KRIŽANKA

031
KRALJI
ULICE

NAGRAJENCI, KE SO OBJAVLJENI NA STRANI 33.

ČAKILE – enoletna križnica, morska gorjušica, INULAZA – encim, ki razgrajuje inzulin in fruktozo, JOTAM – 11. kralj kraljestva Juda, MO-GARN – izraz za jap. žensko, ki se ravna po zahodnih narodih

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Rešitev šahovske uganke: 1. Dxb3+, Sxb3;
2. Sc2+, Ka4; 3. Sxe1, črni preda igro.

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite do konca tekočega meseca na urednistvo@kraljiulice.org ali na naslov Društvo Kralji ulice, Prazakova 6, 1000 Ljubljana. Žal nam jo je v prejšnji številki zagodel tiskarski škrt in je prišlo do napake pri nagradi. Ker smo tri knjige Stop igra avtorja Jake Tomca podelili prejšnji mesec, bomo izžrebanim podarili tri knjige Novi svet, zbirka poezije in proze KU.

KRAVŽLJANJE MOŽGANOV

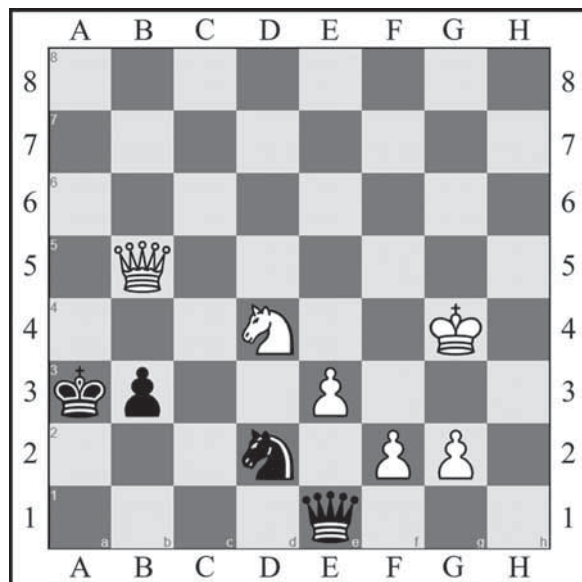
Magnus Carlsen (2853) – Wesley So (2760), Superbet Blitz, Varšava, 25. 5. 2023

Poiščite najboljši potek potez za belega. Črni je v izgubljenem položaju in po tretji potezi preda igro.

Jean Nikolič

Standardni algebrski šahovski zapis:

pijon/kmet – brez oznake, S – skakač, L – lovec, T – trdnjava, D – dama, K – kralj, x – jemanje figure, + – šah, ++ – mat, O-O – mala rokada, O-O-O – velika rokada, = – remi/ponudba remija, e. p. – en passant (kmetovo jemanje mimogrede).

REŠITEV JE OBJAVLJENA NA STRANI 31.

032
KRALJI
ULICE

KOMENTARNICA: 030 323 128

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRIJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRLI KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. OB VSAKRŠNI URI JIH LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 128, NA UREDNISTVO@KRALJULICE.ORG ALI NA NAŠ FACEBOOK PROFIL. VABLJENI H KOMENTIRANJU!

Najave:

Gala Hala: AZU INU ELI, KUUNATIC, ŠIROM, 5. 7.

Na pravcatem mini festivalu bomo imeli priložnost slišati, kako se zvoki tradicionalnih muzik z različnih koncev sveta prelamljajo skozi optiko modernih produkcijskih in interpretacijskih praks. Večer bo s krajšim solističnim nastopom začel perujski glasbenik z umetniškim imenom Azu Inu Eli. Japonski ženski trio Kuunatic se bo kot naslednji predstavil s svojo različico psihadeličnega rocka, ki se napaja ne le v postrocku, dubu in eksperimentu, pač pa tudi v japonski tradicionalni godbi. Slednje se odseva v rabi ljudskih glasbil in poudarjeni ritmiki v slogu bobnov taiko iz budističnih ritualov. Večer bo sklenil slovenski trio Širom, katerega člani so znani iz različnih alter, etno, rock in impro zasedb. S širokim naborom inštrumentov, ki izhajajo iz različnih svetovnih tradicij, od evropskih do afriških in orientalskih, ter ščepcem doma narejenih glasbil in zvočil vešče pletejo godbo, ki nima domicila v točno določeni deželi ali kulturi, a ravno zato deluje še bolj skrivnostno, pravljično in magično.

Trainstation Subart: MIKE STERN BAND, 17. 7.

Mike Stern je eden največjih kitaristov v sodobni jazzovski sceni. V svoji glasbeni karieri navdihuje kritike, glasbene kolege in oboževalce po vsem svetu. Njegovo glasbeno in skladateljsko ustvarjanje prehaja med okviri bebopa v intenzivnost rocka, jazz fusion melodij in nenavadnih lirčnih oblik. Stern ne zaostaja niti s svojo neoporečno in izjemno tehnično podkovanostjo, ki poslušalstvo povzdigne v Hendrixove višave ali zaziba z nežnostjo Jima Halla. Kratko in jedrnat. Pričakujte nepozabno vrhunsko glasbeno fuzijo jazzja in rocka glasbenikov svetovnega formata!

Trainstation Subart: ASIAN DUB FOUNDATION, 28. 7.

Asian Dub Foundation so žanr zase. Njihova edinstvena kombinacija močnih jungle ritmov, dub basovskih linij, divje kitare in militantnega hitrega rapa jih je uveljavila kot enega najboljših live bendov na svetu. V svoji dolgi in produktivni karieri so si delili oder z Rage Against The Machine, Beastie Boys in Primal Screamom, pri snemanju pa

NEVID(e)NA LUBLANA

Vodniki in vodnice z brezdomno izkušnjo vam preko pripovedovanja zgodb predstavimo večplastnost brezdomstva in svoje izkušnje z ulice. Govorimo zgodbo o mestu, o sebi in o brezdomstvu.

Pohod poteka v manjših skupinah 3-10 oseb, kar udeležencem omogoča varen prostor, kje lahko vprašajo tisto, kar jih že dolgo zanima, a si do sedaj niso upali. Traja 1,5-2 uri. Prispevek za turo po osebi znaša 8 evrov za dijake, študente, upokojeince in nezaposlene ter 10 evrov za zaposlene. Možne so tudi individualne ture za katere prispevek znaša 15 evrov.

Za prijavo nam pišite na: tura@kraljulice.org ali na Facebook Nevidena Lublana

Pridružite se nam pri odkrivanju drugačne Ljubljane!

so sodelovali z Radiohead, Sinead O' Connor, Iggyjem Popom in Chuck D-jem. S trdim delom so se sčasoma uveljavili kot pomembna svetovna sila, zlasti kot alternativa nazadnjaški obsedenosti z britpopom v Združenem kraljestvu.

Zbral in uredil: Jože Balas, Foto Note

OGLASNA DESKA

Izšel je drugi slovenski prevod knjige Willa Halla z naslovom Vodnik za opuščanje uporabe psihiatričnih zdravil v skladu z načeli zmanjševanje škode. Zanimirani jo lahko kupite po ceni 3 € na sedežu društva Pražakova 6 v Ljubljani, ali jo naročite po ceni 5 € po pošti.

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Če želite objaviti svojo življenjsko zgodbo, nam jo lahko pošljete na urednistvo@kraljiulice.org ali nas pokličete na 030 323 128.

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsak torek 15.30–16.30 v Športni center Triglav za Bežigradom (balon) na nogometno urico. Vsi dobrodošli!

Društvo Kralji ulice se v mesecu juniju zahvaljuje:

- pekarni OSEM za pekovske izdelke,
- slaščičarni ZVEŽDA za slaščice,
- fotostudiu FOTO GRAD za pet kupončkov za fotografiranje,
- fotostudiu FOTO TIVOLI za pet kupončkov za fotografiranje,
- društvu LAJKA za hrano za pse in mačke,
- NK OLIMPIJA za vstopnice,
- KK CEDEVITA OLIMPIJA za vstopnice,
- CATERINGU JEZERŠEK za okusne prigrizke,
- KINODVORU za vstopnice,
- SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA za vstopnice,
- NOGOMETNI ZVEZI SLOVENIJE za vstopnice,
- LJUBLJANA INTERNATIONAL SCHOOL LISSA za oblačila
- KOŠARKARSKI ZVEZI SLOVENIJE za vstopnice,

- društvu LEPE TAČKE za hrano za pse in mačke,
 - RDEČEMU KRIŽU SLOVENIJE za sanitetni material,
 - ANINI ZVEZDICI za prehrabene izdelke,
 - ANIMAL ANGELS za kritje stroškov veterinarskih storitev in
 - vsem dobrim ljudem za oblačila, obutev, hrano in božična darila.
- Se priporočamo za naprej.

NAGRADNA KRIŽANKA

Iskrene čestitke nagrajencema in nagrajenki pravilno rešene majske nagradne križanke, ki so: Anton Bizjak iz Fram, Mitja Kovačec iz Cerkevniaka in Branka Botič iz Ljubljane.

033
KRALJI
ULICE

Delovanje našega društva lahko podprete tudi tako, da nam namenite 1 odstotek dohodnine, ki vam jo država odmeri za preteklo leto. To storite s spodnjim obrazcem, ki ga izpolnite in

pošljete na pristojni urad FURS (v Ljubljani je naslov: Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana). Hvala!

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

(ime in priimek davčnega zavezanca)

(podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

(poštna številka, ime pošte)

Davčna številka

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(pristojni finančni urad)

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca								Odstotek (%)
Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice	2	3	9	5	6	0	4	6	1%

V/Na _____, dne _____

podpis zavezanca/ke

MILOŠEV FOTO KOTIČEK: SOD SMODNIKA 2

<https://www.instagram.com/stosicmilos/>

<https://www.facebook.com/milos.stosic.965>

Foto set prikazuje nadaljevanje velikih protestov, ki potekajo v tišini in so se začeli odvijati po množičnih pobojih v Srbiji: 3. maja (množični pobji v osnovni šoli) in 4. maja (množični poboji v Mladenovcu, občina Beograd). Opozarja se tudi na nenehne femicide in nasilje kot način komunikacije.

V Srbiji je spet stresno in napeto, a z velikimi upi in pričakovanji.

034
KRALJI
ULICE

Miloš Stošić,
prevedel Jean Nikolić

Foto: Miloš Stošić

Foto: Miloš Stošić

Foto: Miloš Stošić

Foto: Miloš Stošić

Foto: Miloš Stošić

Foto: Miloš Stošić

VELIKA KOTANJA,
ZAKAJ SI ŽALOSTNA?

NE BI RAZUMEL,
MALA PUŠČICA!

Vancho: »Vsem strankam v Celju
se zahvalujem za podporo.«

